

STORTINGET

Innst. 499 S

(2022–2023)

Innstilling fra Stortingets presidentskap
om økonomiske ordninger for stortingsrepresentanter

Dokument 18 (2021–2022) og Dokument 18 (2022–2023)

Innhold

Side

1.	Innledning	1
2.	Om Representantordningsutvalget	1
2.1	Sammensetning.....	1
2.2	Utvalgets mandat.....	2
3.	Høring av rapportene	2
4.	Utvalgets forslag i delrapport Dokument 18 (2021–2022) og delrapport Dokument 18 (2022–2023)	3
5.	Bostedsadresse og skattemessige konsekvenser	3
5.1	Bostedsadresse i Folkeregisteret.....	3
5.2	Skattemessige konsekvenser av pendlerbolig.....	4
5.3	Skattemessige konsekvenser av pendlerreiser.....	4
6.	Stortingets pendlerboliger	4
7.	Pendlerdiett	4
8.	Reiser	4
8.1	Pendlerreiser (besøksreiser til hjemmet)	4
8.2	Familiereiser (besøksreiser for familien)	5
8.3	Tjenestereiser	5
9.	Fratredelse og etterlønn – omstillingsordninger	5
10.	Ytelser under permisjoner	6
10.1	Rett til sykepenger for stortingsrepresentanter	6
10.1.1	Ytelsesnivå ved langtidssykefravær over ett år	6
10.1.2	Sykepenger etter avgang fra Stortinget.....	6
10.1.3	Godtgjørelse under velferdspermisjon.....	7
11.	Andre ytelser og ordninger	7
11.1	Feriepenger	7
11.2	Parkering i stortingsgarasjen	7
11.3	Digitale nyhetskilder og bredbånd i representantenes boliger	7
12.	Forvaltning og kontroll	8
12.1	Forvaltningsorgan for ordningene.....	8
12.2	Ansvarsdeling, informasjon og kommunikasjon.....	8
12.2.1	Ansvar og roller.....	8
12.2.2	Stortingets kontroll av representantordningene og krav til informasjon	8
12.3	Informasjon og kommunikasjon.....	9
12.3.1	Sanksjoner og reaksjoner	9
13.	Presidentskapets merknader	9
13.1	Innledning	9
13.2	Bostedsadresse og skattemessige konsekvenser	10
13.2.1	Bostedsadresse i Folkeregisteret.....	10
13.2.2	Skattemessige konsekvenser av pendlerbolig.....	10
13.3	Stortingets pendlerboliger	11
13.3.1	Vilkår for tildeling av pendlerboliger.....	11

	Side
13.3.2	Avstand fra Stortinget 11
13.4	Pendlerdiett..... 11
13.5	Reiser 11
13.5.1	Pendlerreiser (besøksreiser til hjemmet) 11
13.5.2	Familiereiser (besøksreiser for familien) 12
13.5.3	Tjenestereiser 12
13.6	Fratredelse og etterlønn – omstillingsordninger 12
13.7	Avkorting av omstillingsytelse..... 13
13.8	Ytelser under permisjoner 13
13.8.1	Ytelsernivå ved langtidssykefravær over ett år 13
13.8.2	Stortingrepresentanters rett til tolv måneder med sykepenges 14
13.8.3	Godtgjørelse under velferdspermisjon..... 14
13.9	Andre ytelser og ordninger 14
13.9.1	Parkering i stortingsgarasjen 14
13.9.2	Feriepenger 14
13.9.3	Digitale nyhetskilder og bredbånd 14
13.10	Forvaltning og kontroll 15
13.11	Ansvarsdeling, informasjon og kommunikasjon..... 15
13.11.1	Ansvar og roller 15
13.11.2	Stortingets kontroll av representantordningene og krav til informasjon 15
13.12	Informasjon og kommunikasjon 15
13.13	Sanksjoner og reaksjoner 16
13.14	Ikrafttredelsestidspunkt for endringer og overgangsregler..... 16
14.	Forslag fra mindretall..... 16
15.	Presidentskapets tilråding..... 16

Vedlegg

STORTINGET

Innst. 499 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra Stortingets presidentskap

Dokument 18 (2021–2022) og Dokument 18 (2022–2023)

Innstilling fra Stortingets presidentskap om økonomiske ordninger for stortingsrepresentanter

Til Stortinget

1. Innledning

Stortingets presidentskap oppnevnte i november 2021 et utvalg til å gjennomgå reglene for Stortingets pendlerboliger («Pendlerboligutvalget»). I desember 2021 utvidet presidentskapet mandatet til å gjelde «alle økonomiske ordninger for stortingsrepresentantene». For å reflektere det utvidede mandatet ble navnet på utvalget endret til Utvalget for ekstern gjennomgang av økonomiske ordninger for stortingsrepresentanter («Representantordningsutvalget»).

Utvalget leverte 2. mai 2022 en delrapport (Dokument 18 (2021–2022)). I delrapporten la utvalget frem forslag til seks overordnede prinsipper utvalget mener bør gjelde for stortingsrepresentantenes økonomiske ordninger. Utvalget leverte sin endelige rapport – Dokument 18 (2022–2023) – 31. januar 2023.

Presidentskapet vil i tillegg vise til Dokument 3:10 (2022–2023) Riksrevisjonens undersøkelse av Stortingets økonomiske ordninger. Rapporten ble overlevert Stortinget 27. april 2023 og sendt til kontroll- og konstitusjonskomiteen for behandling. Riksrevisjonens funn og Stortingets etterfølgende behandling av rapporten vil være et viktig supplement til Representantordningsutvalgets rapporter i arbeidet med å få på plass nye regler, forvaltningsrutiner og kontrollordninger for de økonomiske ordningene for representantene.

Presidentskapet legger opp til en trinnvis oppfølging av Representantordningsutvalgets rapporter. Presidentskapets formål med å fremme denne innstillingen er å invitere Stortinget til å ta stilling til innretningen på de ulike representantordningene og hvilke prinsipper som bør være styrende for den rettslige reguleringen av ordningene. Dette vil gi føringer for presidentskapets videre arbeid med å utarbeide forslag til en ny stortingsgodtgjørelseslov med tilhørende retningslinjer. Forslag til ny lov om de økonomiske ordningene vil bli lagt frem for Stortinget som en egen sak.

2. Om Representantordningsutvalget

2.1 Sammensetning

Utvalgets medlemmer har vært:

- Therese Johnsen (leder), Oslo: Tidligere ekspedisjonssjef i Riksrevisjonen. Nå pensjonist.
- Karin Andersen, Hamar: Representerte Sosialistisk Venstreparti på Stortinget 1997–2021 for Hedmark. Nå pensjonist.
- Fredric Holen Bjørdal, Ørsta: Advokatfullmektig i Advokatfirmaet Øverbø Gjørtz, representerte Arbeiderpartiet på Stortinget 2013–2021 for Møre og Romsdal.
- Brit Brenno, Oslo: Tidligere assisterende direktør i Stortingets administrasjon. Nå pensjonist.
- Tore Frellumstad, Nesoddtangen: Advokat i Abelia.
- Kent Gudmundsen, Bærum: Generalsekretær i Kompetanseforbundet, representerte Høyre på Stortinget 2013–2021 for Troms.

- Eirik Holmøyvik, Bergen: Professor i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen.
- Amund Noss, Oslo: Partner i CMS Kluge advokatfirma. Tidligere ekspedisjonssjef i Finansdepartementet.
- Thrine Skaga, Tjøme: Advokat, assisterende daglig leder i Fagforbundet.

Utvalgets sekretariat har fra Stortingets administrasjon vært seniorrådgiver Bjørn Arne Steine (sekretariatsleder), seniorrådgiver Sissel Iversen og seniorrådgiver Bjørn Willy Robstad. Sekretariatet ble supplert med fagsjef Aarne Ø. Røvik (Finansdepartementet) fra 1. februar 2022 og med seniorrådgiver Åste Haukvik Traen (Arbeids- og inkluderingsdepartementet) fra 1. september 2022. Seniorrådgiver Haakon Aakre fra Stortingets administrasjon var medlem av sekretariatet t.o.m. 30. juni 2022.

2.2 Utvalgets mandat

Stortingets presidentskap fastsatte 16. desember 2021 utvalgets mandat:

«Presidentskapet ber utvalget gjennomgå alle økonomiske ordninger for stortingsrepresentantene. Med dette menes alle former for økonomiske ytelser og utgiftsdekning, samt tjenester og naturalytelser som har en økonomisk verdi. Tjenester og ytelser som er direkte knyttet til den parlamentariske virksomheten, som rådgivning, utredning o.l., omfattes ikke.

Ved vurdering av innretning og omfang av de ulike ordningene – og det samlede nivået på ordningene – skal utvalget særlig legge vekt på følgende:

At det skal være mulig å utøve vervet som stortingsrepresentant på tilnærmet like vilkår uavhengig av representantenes bakgrunn og bosted.

At ordningene har et formål og en begrunnelse som gir grunnlag for legitimitet i befolkningen.

At ordningene er rimelige sett opp mot tilsvarende ordninger for andre grupper i samfunnet.

Utvalget skal foreta en full gjennomgåelse av gjeldende regler, retningslinjer og praksis for samtlige økonomiske ordninger for stortingsrepresentantene. Dette omfatter blant annet en fullstendig gjennomgåelse av stortingsgodtgjørelsesloven, utfyllende retningslinjer fastsatt i medhold av denne samt øvrige retningslinjer og instruksjoner for representantenes økonomiske ordninger fastsatt av Stortingets presidentskap.

Utvalget skal vurdere hvordan kontroll med de økonomiske ordningene bør reguleres og gjennomføres, herunder krav til informasjon i søknader om ytelser, rapportering, systemer for kontroll og sanksjoner ved brudd på regler for ordningene. Utvalget bes særlig vurdere om det skal fastsettes regler om tilbakebetaling av urettmessig tildelte ytelser.

Utvalget skal også vurdere om og eventuelt hvordan Stortinget kan innrette sine ordninger slik at man så langt det er naturlig kan nærme seg folketrygdlovens bestemmelser, herunder regler som gjelder for arbeidstakere, for eksempel når det gjelder godtgjørelse ved sykdom, svangerskaps-, omsorgs- og fødselspermisjon

eller bortfall av inntekt ved arbeidsløshet etter at vervet som representant er avsluttet.

Utvalget skal ikke vurdere reglene om stortingsrepresentantenes pensjonsordning (fastsatt i stortings- og regjeringspensjonsloven). Utvalget skal heller ikke vurdere nivået på selve godtgjørelsen til stortingsrepresentantene eller ordningen med Stortingets godtgjøringsutvalg. Dette var tema for utvalget til å utrede felles prinsipper for godtgjøringer for politikere på alle forvaltningsnivåer (Cappelen-utvalget) og Stortingets behandling av utvalgets rapport, jf. Dokument 20 (2020–2021) og Innst. 371 S (2020–2021) fra Stortingets presidentskap. Utvalget kan imidlertid vurdere generelle regler om godtgjørelsen og utbetalingen av denne, herunder om godtgjørelsen skal ses i sammenheng med andre ytelser eller om bortfall av noen ordninger bør føre til justering av godtgjørelsen. Utvalget skal heller ikke vurdere reglene for eller nivået på tilskudd til parti-gruppene på Stortinget.

Utvalget bør undersøke hvordan økonomiske ordninger for medlemmer av nasjonalforsamlinger i andre land er utformet, særlig i øvrige nordiske land, og vurdere om regler og praksis der kan ha overføringsverdi på norske forhold.

Utvalget bes også om å vurdere hva som er hensiktsmessige former for regulering og forankring av økonomiske ordninger for stortingsrepresentanter for fremtiden, herunder hvilke ordninger som bør forankres gjennom lov eller bestemmelser vedtatt av Stortinget i plenum. Utvalget bes i denne forbindelse om å vurdere om alle regler knyttet til representantenes økonomiske ordninger bør fastsettes i eller i medhold av ett og samme regelverk.

Frist for utvalgets arbeid

Innen 2. mai 2022 skal utvalget avgi delrapport med forslag til overordnede prinsipper for de ulike økonomiske ordningene. Utvalget skal avgi endelig rapport til Stortingets presidentskap innen 31. januar 2023.»

3. Høring av rapportene

Utvalgets rapporter ble lagt ut på Stortingets nettsider 6. februar 2023 med frist for å inngi skriftlig høringsinnspill 20. mars. Partigruppene på Stortinget, regjeringen, Riksrevisjonen og hovedorganisasjonene i arbeidslivet fikk tilsendt høringsbrev direkte.

Statsministerens kontor, Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Finansdepartementet, LO, Stiftelsen Rettferd, FØL Norge for økt levestandard, AAP-aksjonen og Nav-opprydningen og partigruppene til Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Rødt på Stortinget, samt Pasientfokus, har avgitt høringsuttalelser.

Høringsinnspillene i sin helhet følger som vedlegg til innstillingen.

4. Utvalgets forslag i delrapport Dokument 18 (2021–2022) og delrapport Dokument 18 (2022–2023)

Utvalget foreslår i sin første delrapport (Dokument 18 (2021–2022)) at det videre arbeidet med å utrede Stortingets representantordninger skulle ta utgangspunkt i seks overordnede prinsipper. Prinsippene lyder:

Prinsipp 1: Stortingets ordninger for stortingsrepresentanter skal sikre alle som har blitt valgt til Stortinget, mulighet til å utøve stortingsvervet på like vilkår, uavhengig av geografisk tilhørighet og/eller livssituasjon.

Prinsipp 2: Stortingets ordninger for stortingsrepresentanter skal ha et tydelig formål som er godt begrunnet i behov knyttet til vervet.

Prinsipp 3: Stortingets ordninger for stortingsrepresentanter skal kompensere for kostnader og dekke særskilte behov som følger av vervet.

Prinsipp 4: Stortingets ordninger for stortingsrepresentanter skal være rimelige sammenliknet med ytelser og velferdsordninger i samfunnet for øvrig.

Prinsipp 5: Stortingets ordninger for stortingsrepresentanter skal være åpne og transparente, blant annet ved at informasjon om ordningene, herunder kontrollmekanismer og reaksjons-/sanksjonsformer, blir gjort aktivt tilgjengelig for allmennheten.

Prinsipp 6: Stortingets ordninger for stortingsrepresentanter skal være underlagt god forvaltning med betryggende kontroll og reaksjonsformer.

Utvalget gjør noen foreløpige vurderinger av prinsippenes mulige konsekvenser for noen av de vesentligste økonomiske ordningene, og varsler at resultatet av disse vurderingene ville komme i den endelige rapporten 31. januar 2023. Utvalget fremmer også konkrete forslag om innstramminger i ordningene for feriepenger og pendlerdiett.

Utvalget viderefører de seks prinsippene fra den første delrapporten uendret i sin andre delrapport (Dokument 18 (2022–2023)). Utvalget mener at de sentrale reglene for representantenes økonomiske ordninger bør lovfestes i større utstrekning enn i dag. Utvalget legger derfor frem forslag til en ny lov om godtgjørelse og ytelser for stortingsrepresentanter, som også regulerer tildeling av pendlerboliger. Samtidig mener utvalget at det fortsatt vil være behov for utfyllende retningslinjer fastsatt av presidentskapet til noen av ordningene, men utvalget foreslår ikke slike retningslinjer. Utvalget drøfter ikke spørsmålet om tidspunkt for ikrafttredelse av endringer eller behov for overgangsregler.

Utvalgets konkrete forslag blir presentert i kapittel 5–12, mens presidentskapets merknader til forslagene følger i kapittel 13.

5. Bostedsadresse og skattemessige konsekvenser

5.1 Bostedsadresse i Folkeregisteret

Bostedsadresse i folkeregisterloven og skatteloven har betydning for hvorvidt en person er å anse som pendler. Folkeregisterloven har i § 5-4 en særregel om at stortingsrepresentanter ikke trenger å følge lovens hovedregel om at bostedsadressen er på det stedet man overnatter flest døgn i løpet av en tolv månedersperiode. Bestemmelsen åpner for at representantene i stedet kan forbli registrert på det stedet de bodde før de tiltrådte vervet som representant. Vilkåret er kun at representanten kan disponere en bolig til privat bruk når han eller hun oppholder seg i hjemkommunen. Ordlyden i folkeregisterloven § 5-4 og skatteloven § 3-1 kan forstås slik at representanter som flytter mellom kommuner utenfor avstandskravet, ikke omfattes.

Utvalget foreslår å endre særregelen i folkeregisterloven ved å knytte registreringen til faktisk bosted og kreve at representanten gjennom å eie eller leie disponerer egen, privat bolig på adressen. Videre foreslår utvalget at det må foreligge et reelt leieforhold hvis representanten bor på samme adresse som sine foreldre. Siden skatteloven § 3-1 sjette ledd om skattemessig bosted har en lignende særregel som den i folkeregisterloven, foreslår utvalget en tilsvarende endring i skatteloven.

Utvalget mener at representanter som flytter mellom kommuner utenfor avstandskravet, bør omfattes av særreglene i folkeregisterloven og skatteloven, blant annet fordi representantenes familiesituasjon kan endre seg i løpet av valgperioden og medføre behov for å skaffe seg bolig i en annen kommune. Utvalget mener også at det er uheldig at bestemmelsen ikke omfatter representanter som flytter ut av Oslo-området etter tiltredelse. Etter utvalgets syn er det rimelig at representanter som ikke har etablert seg med bolig på tiltredelsestidspunktet, får anledning til å folkeregistrere seg på hjemstedet dersom de skaffer seg bolig der i løpet av perioden. På denne bakgrunn foreslår utvalget, for det første, å *presisere* bestemmelsene, slik at det går frem av ordlyden at representanter som flytter ut av en kommune (utenfor avstandskravet) til nytt bosted utenfor avstandskravet, har rett til bostedsregistrering etter særregelen. For det andre foreslår utvalget å *utvide* de samme bestemmelsene, slik at også representanter som ved tiltredelse i vervet er bosatt innenfor avstandskravet, men som i løpet av funksjonstiden etablerer seg i en bolig på et sted utenfor avstandskravet, omfattes.

5.2 Skattemessige konsekvenser av pendlerbolig

Fordelen av å ha gratis pendlerbolig er i utgangspunktet skattepliktig, men det finnes unntak fra hovedregelen om skatteplikt. Avgjørende for å få skattefritak er at representanten oppfyller kravene til å være bostedsregistrert på hjemstedet og selv har kostnader («merkostnader») ved en dobbelt boligsituasjon. Utleie av deler av boligen på hjemstedet kan medføre at vilkårene for skattefritak ikke er oppfylt.

Utvalget mener at de nærmere vilkårene for å unnta fordelene av å ha gratis pendlerbolig fra beskatning er uklare, og anbefaler derfor at det «foretas en gjennomgang av skattemessige forhold knyttet til statens pendlerboliger, gjerne som del av en generell revisjon av skattereglene for dekning av losji på arbeidsstedet».

5.3 Skattemessige konsekvenser av pendlerreiser

Utvalget mener at det spesielt for bilgodtgjørelse er uheldig at kjøregodtgjørelse etter statens sats for tjenestereiser stimulerer til bruk av egen bil fremfor offentlige transportmidler. I tillegg finner utvalget det urimelig at representanter får dekket bruk av egen bil fullt ut etter statens satser, ettersom reisene både har et privat og tjenstlig formål. Til sammenligning vises det til at for at bilgodtgjørelse skal være skattefri ved besøksreiser til hjemmet for andre som pendler, må godtgjørelsen være innenfor fradragssatsen for reiser mellom hjem og arbeid og dokumenteres med kjørebok eller reiseregning. For 2023 er denne satsen kr. 1,70 per kilometer. I stedet for å benytte satsene i statens reiseavtale innenlands foreslår utvalget at Stortinget bruker en sats som ligger mellom kjøregodtgjørelsen for statens tjenestereiser og fradragssatsen mellom hjem og arbeid. En mulighet er at Stortinget dekker utgifter til bruk av egen bil ved et påslag på fradragssatsen for reiser mellom hjem og arbeid med en krone per kilometer, for tiden kr. 2,70 per kilometer.

6. Stortingets pendlerboliger

Stortingsrepresentanter som under sin funksjonstid har behov for bolig i Oslo for å kunne ivareta vervet som representant, kan søke om pendlerbolig stilt til rådighet av Stortinget. Gjeldende retningslinjer avgrensner retten til pendlerbolig negativt, ved å presisere at representanter som er folkeregistrert, faktisk bosatt eller selv disponerer bolig innenfor 40 km i kjørelengde fra Stortinget, ikke har rett til pendlerbolig. Retningslinjene definerer begrepet «disponere bolig» til at representanten «gjennom et eie- eller leieforhold står fritt til å bruke hele eller deler av en bolig på daglig

basis». En representant anses likevel ikke å disponere en enhet som vedkommende eier innenfor 40 km kjørelengde fra Stortinget, dersom denne i sin helhet er leid ut, forutsatt at leieforholdet er etablert på det tidspunktet det søkes om pendlerbolig.

Utvalget foreslår at stortingsrepresentanter med folkeregistrert og faktisk bosted mer enn 50 km (kjørelengde) fra Stortinget skal ha rett til pendlerbolig. Når det gjelder forståelsen av disse to kriteriene, vises det til nærmere omtale under punkt 5.1.

Når det gjelder øvrig regulering av pendlerboliger, foreslås regler om at representanter som disponerer bolig innenfor avstandskravet, ikke kan tildeles pendlerbolig, videreført, herunder at utleie ikke er til hinder for tildeling av pendlerbolig. Det foreslås også en særregel om at pendlerboliger kan tildeles representanter som har særlige behov på grunn av funksjonsnedsettelse eller andre tungtveiende grunner. Dersom andre enn den nærmeste familien får bo i leiligheten sammen med representanten over en periode, skal dette rapporteres til Stortingets administrasjon, som krever et vederlag basert på antall overnattingsdøgn.

7. Pendlerdiett

Etter stortingsgodtgjørelsesloven § 10 sjuende ledd kan representanter som er å anse som pendlere, tilstå pendlerdiett for de døgn de oppholder seg i pendlerboligene i forbindelse med utøvelsen av stortingsvervet, forutsatt at de oppfyller skatterettslige krav til å være pendler. Formålet med pendlerdietten er å kompensere for kostnader ved å ha to husholdninger. Pendlerdiett tilstås per døgn representanten oppholder seg i pendlerboligen i forbindelse med utøvelse av vervet. Pendlerdiett tilsvare den alminnelige satsen for opphold på hybel eller brakke med kokemuligheter, fastsatt årlig av Skattedirektoratet, for tiden kr 98. Pendlerdiett utgjør skattepliktig inntekt.

Utvalget mener at kostnaden av diett i to husholdninger fremfor én husholdning er så liten at ordningen bør avvikles.

8. Reiser

8.1 Pendlerreiser (besøksreiser til hjemmet)

Etter stortingsgodtgjørelsesloven § 10 kan representanter som bor mer enn 40 kilometer fra Stortinget, få dekket reiseutgifter mellom Stortinget eller pendlerboligen og representantens hjemsted inntil én gang tur/retur per uke (ytterligere én reise kan dekkes i uker med helligdag tirsdag, onsdag eller torsdag). Representanter med barn under 20 år, som bor på hjemstedet, kan få

dekket utgifter til inntil én ekstra hjemreise per uke. Kosttillegg dekkes ikke.

Stortinget dekker kostnader til representantenes pendlerreiser etter satsene i statens reiseavtale for tjenestereiser innenlands, se omtale av satsene under punkt 5.3 «Skattemessige konsekvenser av pendlerreiser».

Utvalget tar til orde for å øke avstandskravet for dekning av reiseutgifter fra 40 til 50 kilometer. Utvalget foreslår også å lovfeste det som i dag følger av praksis, nemlig at utgiftsdekningen av pendlerreiser skal gjelde til eller fra bostedsregistrert adresse – det vil si at samme definisjon av bosted legges til grunn for pendlerreiser som for pendlerbolig. Utvalget foreslår å senke aldersgrensen for den ekstra pendlerreisen til det kalenderåret barnet fyller 18 år.

8.2 Familiereiser (besøksreiser for familien)

Representanter kan få dekket reiseutgifter mellom bostedsregistrert adresse og Oslo for medlemmer av representantens husstand samt egne barn under 18 år, jf. stortingsgodtgjørelsesloven § 12. Som medlemmer av husstanden menes ektefelle, samboer og barn under 18 år. Hvis representanten har barn under 18 år med annet bosted enn representantens hjemsted, dekkes reisekostnad mellom barnets hjemsted og Oslo. Ordningen omfatter inntil to besøksreiser per berettiget person per år for representanter som bor mer enn 40 km fra Oslo. Representanter som har foreldreansvar for barn alene, kan i tillegg få dekket reiseutgifter til ledsager for barnet inntil det fyller tolv år. Stortinget dekker reise tur/retur Oslo med billigste reisemåte. Utgifter til kost og overnatting dekkes ikke for familiereiser, og utgiftsdekningen er skattepliktig som arbeidsinntekt for stortingsrepresentanten.

Utvalget viser til at formålet med ordningen med besøksreiser for familien er at stortingsrepresentanter skal kunne ha samvær med familien når de er i Oslo for å utøve vervet. Samtidig har det de senere årene skjedd endringer i måten stortingsmøtene legges opp: møtene starter i en normal uke tirsdag kl. 10 og avsluttes torsdag ettermiddag. Dette gjør at representanter som pendler langveis fra, kun er om lag halvparten av uken i Oslo. De som bor nærmere, kan også reise hjem de dagene det er møte i Stortinget. Slik utvalget ser det, er begrunnelsen for ordningen sterkt redusert, og utvalget foreslår derfor å avvikle ordningen.

8.3 Tjenestereiser

Stortingsgodtgjørelsesloven § 9 omhandler tjenestereiser og har bestemmelser knyttet til krav til tjenestereiser, ledsagere på reise og barnepass for representanter på tjenestereise. Med hjemmel i bestemmelsen har

Stortingets presidentskap gitt «Retningslinjer om reise- dekning for stortingsrepresentanter». Dagens regler er ikke til hinder for at en representant som er på tjenestereise, krever overnatting på hotell og diettenger uavhengig av hvor langt borte representanten er fra sitt hjemsted. Når det gjelder tjenestereise utenlands, følger det av prinsippet om kostnadseffektivitet at representanter som skal med tidlig fly fra Gardermoen, som hovedregel kun får dekket overnatting på Gardermoen i de tilfellene det ikke er mulig å reise kollektivt til og fra Gardermoen, det vil si i tidsrommet mellom kl. 01.00 og 05.30. Representantene kan også få dekket reisekostnader ved hasteinnkalling i plenumsfrie perioder hvis de befinner seg mer enn 40 km fra Stortinget.

Utvalget foreslår bare noen mindre justeringer i reglene for dekning av tjenestereiser. Utvalget foreslår å innføre en regel om at representanten må være minst 50 kilometer borte fra sitt hjemsted for å få rett til hotellovernatting og diett. Utvalget foreslår imidlertid unntak fra avstandskravet for komiteereiser og andre organiserte arrangementer direkte forbundet med utøvelse av vervet. Når det spesielt gjelder utenlands tjenestereiser, foreslår utvalget å utvide muligheten til å få dekket utgifter til overnatting på Gardermoen. Utvalget mener at Stortinget bør dekke slik overnatting dersom det er mindre enn tolv timer mellom ankomst til Gardermoen og oppsatt avgangstid for flyet neste dag. Når det gjelder hasteinnkalling til møte på Stortinget i plenumsfrie perioder, foreslår utvalget å opprettholde hjemmelen for kostnadsdekning, men å øke avstandskravet fra 40 til 50 km.

9. Fratredelse og etterlønn – omstillingsordninger

Fratredelsesytelse skal ved behov sikre stortingsrepresentanter og fast møtende vararepresentanter en inntekt i inntil tre måneder etter fratredelse, jf. stortingsgodtgjørelsesloven § 15. Innkalte vararepresentanter som har møtt sammenhengende i minst tolv måneder i én valgperiode, kan også tilstå fratredelsesytelse.

Etterlønn er en behovsprøvd ordning som skal lette overgangen til yrkeslivet etter endt stortingskarriere. Etterlønn kan gis i inntil tolv måneder til stortingsrepresentanter og fast møtende vararepresentanter som etter valg ikke fortsetter på Stortinget, jf. stortingsgodtgjørelsesloven § 16. Etterlønn utgjør 66 prosent av den til enhver tid gjeldende godtgjørelse. Etter § 16 tredje ledd kan etterlønn bare gis til mottakere som «kan dokumentere at de er aktivt arbeidssøkende eller gjennomfører relevant kompetanseheving. Det gis ikke etterlønn ved etablering eller ny oppstart av egen virksomhet».

Både fratredelsesyttelse og etterlønn avkortes mot inntekter over 5 000 kroner i hele perioden hver ordning gjelder. Overstiger inntekten 5 000 kroner i perioden, kommer hele beløpet til fratrekke. Ytelsen bortfaller i sin helhet for perioder der representanten har inntekt fra hel stilling (minst 30 timer per uke) eller full pensjon (80 prosent eller mer). Inntekt fra stilling eller pensjon mindre enn dette avkortes krone for krone. En forutsetning for bortfall og avkorting av ytelsen er at inntekten har en tidsmessig tilknytning til ytelsesperioden. For de fleste inntektene er opptjeningstidspunktet avgjørende for bortfall og avkorting. For kapitalinntekter er imidlertid utbetalingstidspunktet avgjørende.

Et samlet utvalg foreslår å videreføre dagens rett til fratredelsesyttelse, det vil si en ytelse av tre måneders varighet der nivået på ytelsen tilsvarer den til enhver tid gjeldende godtgjørelsen for stortingsrepresentanter. Utvalgets flertall foreslår at dagens fratredelsesyttelse og etterlønn slås sammen til én ordning som gis navnet «omstillingsytelse».

Utvalget er delt i sitt syn på hva slags ytelser representantene bør ha krav på etter utløpet av de tre første månedene. Utvalgets flertall foreslår å lovfeste et krav om å ha vært innvalgt på Stortinget i minst to perioder for å ha krav på ytelse ut over de tre første månedene. Flertallet går inn for at representanter som oppfyller ansiennitetskravet, skal ha rett til inntil seks måneders ytterligere ytelse tilsvarende 66 pst. av den til enhver tid gjeldende faste månedsgodtgjørelsen, det vil si en reduksjon av den maksimale perioden fra tolv til seks måneder. Flertallet foreslår at det skal være et vilkår for å motta ytelsen at representanten er aktivt arbeidssøkende, gjennomfører kompetanseheving eller starter egen virksomhet. Flertallet foreslår at det skal være mulig å bruke perioden til å starte eller gjenoppstarte egen virksomhet, noe som innebærer en utvidelse sammenlignet med dagens etterlønsordning. Flertallet foreslår også at ytelsen skal opphøre på det tidspunktet representanten fyller 67 år. Utvalgets mindretall mener at det er naturlig at Nav overtar oppfølgingen av avgåtte stortingsrepresentanter.

Utvalget foreslår at omstillingsytelsen avkortes mot inntekter over 0,1 G (for tiden 11 862 kroner). Utvalget mener at reglene om hvilke typer inntekter som skal føre til bortfall og avkorting, som utgangspunkt fungerer bra, men at det kan være behov for en gjennomgang av hvilke kapitalinntekter som bør og ikke bør føre til avkorting. Utvalget mener at kapitalinntekter i form av gevinst ved salg av bolig, selskap eller verdipapirer mv. ikke bør komme til avkorting. Utvalget fremmer ikke selv konkrete forslag til endringer på dette punktet, men foreslår at Stortingets presidentskap gjennom retningslinjer vurderer nøyaktig hvilke kapitalinntekter som bør medføre avkorting. Utvalget foreslår imidlertid noen nye regler om tidfesting av inntekt. Utvalget me-

ner at all inntekt – også kapitalinntekt – bør tidfestes etter samme prinsipp, og foreslår at tidspunktet for opptjening skal være avgjørende for bortfall og avkorting.

10. Ytelser under permisjoner

10.1 Rett til sykepenger for stortingsrepresentanter

10.1.1 YTELSESNIVÅ VED LANGTIDSSYKEFRAVÆR OVER ETT ÅR

Etter dagens regler og praksis beholder representantene den faste godtgjørelsen under sykmeldinger, også når sykmeldingen varer ut over ett år, jf. stortingsgodtgjørelsesloven § 7.

Utvalgets flertall mener at ordningen med sykepenger ved permisjon kan begrunnes i forhold knyttet til vervet, men at den «kan oppfattes som for sjenerøs sammenliknet med folketrygdens ytelser ved arbeidsuførhet». Flertallet foreslår at nivået på godtgjørelsen etter tolv måneder reduseres til 6 G (711 720 kroner per 1. mai 2023), noe som tilsvarer maksimalt sykepengegrunnlag i folketrygden. Mindretallet tar til orde for at den årlige faste godtgjørelsen under langtidssykefravær ut over ett år beholdes som i dag. Utvalgets flertall mener ellers at stortingsrepresentantenes sykefraværsordning i større grad bør tilsvare den som gjelder for andre grupper etter folketrygdloven. Etter en sykmeldingsperiode på ett år eller mer bør også stortingsrepresentanter ha en opptjeningstid på 26 uker for å kunne motta full godtgjørelse ved ny sykepermisjon. Utvalgets mindretall mener at Stortingets permisjonssystem og særegenheter ved vervet tilsier at stortingsrepresentanter ikke må ha ny opptjeningstid etter langtidssykefravær.

10.1.2 SYKEPENGER ETTER AVGANG FRA STORTINGET

Utvalget legger til grunn at det er uklart hvilken rett fratradte stortingsrepresentanter har til sykepenger. Uklarheten dreier seg blant annet om hvilket tidspunkt som skal legges til grunn for vurderingen av når arbeidsuførhet oppsto for en sykmeldt stortingsrepresentant. Utvalget mener at det «kan se ut som at vilkårene for rett til sykepenger for stortingsrepresentanter først vurderes på tidspunktet for overgang til folketrygdloven, ikke på tidspunktet for sykmeldingen som for andre» og at det «særlig [er] vilkårene om opptjeningstid og tap av pensjonsgivende inntekt som skaper utfordringer».

Uklarheten rundt den videre retten til sykepenger for representanter i sykepermisjon innebærer at det har stor økonomisk betydning for en sykmeldt representant å gjeninntre i vervet ved avslutning av vårsesjonen

tredje fredag i juni siste år av valgperioden. Hvorvidt en representant trer inn i vervet, ved å ikke opprettholde sykmeldingen i den møtefrie perioden Stortinget avbryter forhandlingene, vil kunne avhenge av alvorlighetsgrad ved sykdom og hvor store de økonomiske insentivene vil være. Utvalget fremhever at det er uheldig med et regelverk som gir store individuelle muligheter for økonomiske tilpasninger.

Utvalget viser til at det finnes særregler i dagens regelverk for å sikre retten til sykepenger for noen grupper. Vernepliktige har etter en særregel i folketrygdloven rett til sykepenger uten hensyn til både opptjeningstiden og tap av pensjonsgivende inntekt, dersom arbeidsuførheten oppstår under tjenesten. Folkevalgte i kommuner og fylkeskommuner, som har vervet som hovedbeskjefteigelse, har samme rett til sykepenger som ansatte i kommunen eller fylkeskommunen.

Utvalget mener at avgåtte stortingsrepresentanter bør ha rett til sykepenger i ett år, medregnet eventuell sykepermisjon fra Stortinget før fratredelsen og eventuell periode med omstillingsytelse. For representanter som fratrer vervet mens de er i sykepermisjon, bør perioden beregnes fra sykmeldingstidspunktet i stortingsperioden. Utvalget mener at stortingsrepresentanters rett til sykepenger etter avgang bør tilsvare statsansattes rett til sykepenger, og at det bør tas inn en særregel i folketrygdloven for å sikre dette. Utvalget tar ikke stilling til hvordan en slik særregel kan lyde.

10.1.3 GODTGJØRELSE UNDER VELFERDSPERMISSJON

Stortingsgodtgjørelsesloven § 7 andre ledd bokstav d hjemler godtgjørelse under velferdspermisjon. Begrepet «velferdsgrunner» i bokstav d defineres ikke nærmere i loven, men i merknadene til bestemmelsen i Innst. 51 L (2016–2017) fremgår det at godtgjørelse ved velferdspermisjon kun kan innvilges for en tidsavgrenset periode, selv om permisjonen er innvilget «inntil videre». Videre skal ordningen kun benyttes i «særlige tilfeller» og etter begrunnet søknad.

Utvalget mener at ombuds- og møteplikten nødvendiggjør en slik sikkerhetsventil for stortingsrepresentanter, og foreslår derfor å videreføre ordningen. Samtidig foreslår utvalget å presisere i loven at adgangen til å beholde godtgjørelsen ved velferdspermisjon skal være snevrere enn ved øvrige permisjoner.

11. Andre ytelser og ordninger

11.1 Feriepenger

Representanter som etter valg ikke fortsetter på Stortinget, mottar feriepenger etter satsene fastsatt i Hovedtariffavtalene i staten i januar påfølgende år. Dette

gjelder også for fast møtende vararepresentanter som trer ut av Stortinget mellom 1. juli og 31. desember. Innkalte vararepresentanter får ifølge bestemmelsen feriepenger på siste ordinære utbetalingsdag før avbrytelse av Stortingets forhandlinger i juni. Feriepengegrunnlaget beregnes på grunnlag av den mottatte godtgjørelsen i foregående kalenderår. Dette gjelder tilsvarende for fast møtende vararepresentanter som trer ut av Stortinget mellom 1. januar og 30. juni.

Utvalget finner at opptjening av feriepenger for representanter som etter valg ikke fortsetter på Stortinget (og for fast møtende vararepresentanter som trer ut av Stortinget mellom 1. juli og 31. desember), ikke er i tråd med de ordningene som gjelder ellers i samfunnet, som følge av at stortingsrepresentantene mottar godtgjørelse, som ikke gir grunnlag for opptjening av feriepenger, og ikke lønn. Utvalget foreslår derfor å oppheve opptjeningen av feriepenger for innvalgte stortingsrepresentanter. Imidlertid foreslår utvalget å videreføre ordningen med feriepenger for innkalte vararepresentanter og fast møtende vararepresentanter som fratrer før 30. juni. Utvalget viser til at kutt av feriepenger får utilsiktede og uheldige konsekvenser for denne gruppen.

11.2 Parkering i stortingsgarasjen

Stortinget legger i dag til rette for parkering for stortingsrepresentantene i stortingsgarasjen. Hovedformålet med ordningen er å legge til rette for representantene som pendler med bil fra sitt hjemsted og til møter i Stortinget. Garasjen benyttes i tillegg både til tjenestereiser og ordinære arbeidsreiser. Parkering i stortingsgarasjen er regulert i adgangsreglementet for Stortinget vedtatt av Stortingets presidentskap 15. desember 2016 og i «Retningslinjer for bruk av parkeringsanlegget». Alle stortingsrepresentanter har parkeringstillatelse for bil i stortingsgarasjen, men all parkering forutsetter at det er ledige plasser. Langtidsparkering ut over en uke er ikke tillatt.

Utvalgets flertall foreslår å videreføre gratis parkering for representanter som pendler til Oslo, og for de med helse- eller sikkerhetsbehov. Flertallet mener det vil styrke legitimiteten til parkeringsordningen om det innføres en parkeringsavgift ved andre arbeidsreiser. Mindretallet mener det bør innføres parkeringsavgift for alle, med unntak for de som må kjøre bil av helse- eller sikkerhetsmessige behov.

11.3 Digitale nyhetskilder og bredbånd i representantenes boliger

Etter dagens regelverk får representantene dekket inntil 15 000 kroner årlig for utgifter til bredbånd og digitale nyheter. Utgifter som overstiger 15 000 kroner, dekkes av representanten selv.

Utvalget foreslår at Stortinget skiller kostnader knyttet til dekning av bredbånd på hjemstedet fra digi-

tale nyheter. Utvalget mener at stortingsrepresentanter bør ha full tilgang til alle nasjonale nyhetsmedier og nødvendige utenlandske medier, og at Stortinget bør inngå kollektive abonnementsavtaler med de største norske mediehusene som tilbyr slike avtaler, og som gir representantene tilgang til alt nyhetsstoff.

Utvalget foreslår at Stortinget inngår kollektive digitale abonnementsavtaler med de norske mediehusene som tilbyr slike avtaler. Ved behov for tilgang til nyhetsmedier som ikke omfattes av de kollektive avtalene, kan representantene tegne individuelt abonnement. Kostnadene for tilgang til digitale abonnementer på alle norske nyhetsmedier dekkes av Stortinget. Utvalget foreslår videre at abonnementer på nødvendige utenlandske medier etter søknad dekkes opp til et årlig maksimumsbeløp som fastsettes av Stortingets presidentskap. Utvalget foreslår at Stortinget avvikler ordningen med å dekke utgifter til bredbånd i representantenes bolig på hjemstedet, men at dagens ordning med at representanter ved særlige behov kan søke om dekning av etableringskostnader for bredbånd, videreføres, begrenset oppad til 4 500 kroner.

12. Forvaltning og kontroll

12.1 Forvaltningsorgan for ordningene

Utvalget fremhever som et av de grunnleggende prinsippene for representantordningene at de skal være «underlagt god forvaltning med betryggende kontroll og reaksjonsformer». Utvalget vurderer om andre enn Stortingets administrasjon bør forvalte alle, eller noen av, ordningene. Konkret vurderer utvalget, for det første, om det bør etableres et eksternt uavhengig myndighetsorgan tilsvarende *The Independent Parliamentary Standards Authority (IPSA)* i Storbritannia. For det andre vurderer utvalget om Nav kan overta forvaltningen. Utvalget konkluderer imidlertid med at det er «mest hensiktsmessig at ytelsene til stortingsrepresentanter forvaltes samlet av Stortinget ved Stortingets presidentskap og ved delegasjon til Stortingets administrasjon». Utvalget drøfter også kort om det kunne være hensiktsmessig å etablere en eksternt klageinstans for representantordningene, men konkluderer med ikke å anbefale dette. Imidlertid anbefaler utvalget å formalisere i retningslinjer at representantene kan be administrasjonen eller presidentskapet om å revurdere en avgjørelse fattet av administrasjonen.

12.2 Ansvarsdeling, informasjon og kommunikasjon

12.2.1 ANSVAR OG ROLLER

For å etablere en god forvaltning av representantordningene fremholder utvalget det som viktig at an-

svar og roller er tydelig delt mellom representantene og administrasjonen. Utvalget legger til grunn at representantene selv må sette seg inn i sine rettigheter og plikter, og har ansvar for at informasjon som ligger til grunn for tildeling av en ytelse, både er korrekt og tilstrekkelig dokumentert.

12.2.2 STORTINGETS KONTROLL AV REPRESENTANTORDNINGENE OG KRAV TIL INFORMASJON

Utvalget drøfter både hvilken kontroll administrasjonen bør gjøre *iforkant av en tildeling* (på søknadstidspunktet), og hvilken systematisk kontroll det bør være *i etterkant av en tildeling*. Når det gjelder kontrollen i forkant, mener utvalget at administrasjonen «i den grad det kan gjøres med relativt enkle midler, eller dersom det er forhold som tilsier at noe bør ettergås i forbindelse med behandling av søknaden», bør gjøre nødvendige undersøkelser. Til den systematiske kontrollen i etterkant, merker utvalget seg at denne har blitt styrket de senere årene, blant annet gjennom utvidet kontroll av reiseregninger, etterprøving av fratredelsesyttelse og etterlønn og tilgang til Folkeregisteret. Utvalget merker seg også at forvaltningen av representantordningene i løpet av de siste årene har blitt revidert i retning av utvidet og innskjerpet kontroll i etterkant. Utvalget fremhever at internkontroll i kombinasjon med internrevisjon og eksternt revisjon gir det mest hensiktsmessige grunnlaget for en god forvaltning. I den forbindelse viser utvalget til at det har merket seg at Stortingets administrasjon har en internkontroll som del av sitt styringssystem, og at det er i gang et arbeid for å videreutvikle denne. Videre er det fra januar 2022 etablert en internrevisjon, ved at Deloitte AS er engasjert som internrevisor, og Riksrevisjonen er administrasjonens eksterne revisor. Utvalget anser dette som viktige tiltak, som har styrket den eksterne og uavhengige kontrollen av representantenes ordninger.

Representantenes opplysningsplikt ved søknad om ytelser og utgiftsrefusjoner følger i dag av retningslinjene for de enkelte ordningene. Utvalget tar utgangspunkt i sitt prinsipp nummer seks om at representantordningene skal være underlagt god forvaltning med «betryggende kontroll og reaksjonsformer», og presiserer at det er representantenes ansvar at opplysninger som oppgis, er korrekte. Utvalgets drøftelse munnet ut i et forslag om en lovbestemmelse som pålegger søkere og mottakere av alle ytelser – både økonomiske ordninger, naturytelser og utgiftsrefusjon – å legge frem de opplysningene som er nødvendige for at administrasjonen kan vurdere om vilkårene for ytelsen er og har vært oppfylt.

12.3 Informasjon og kommunikasjon

Utvalget ser også nærmere på mulige forbedringspunkter knyttet til den informasjonen Stortingets administrasjon gir om representantordningene. Utvalget tar til orde for at administrasjonen gjennomgår sine interne prosedyrer for informasjon og kommunikasjon knyttet til ordningene rettet mot stortingsrepresentantene, administrasjonen selv og offentligheten.

Utvalget viser videre til at stortingsrepresentantene i dag blir ledet til Stortingstorget (som en fysisk skranke, nettportal eller telefon) som inngangsport til alle de administrative tjenestene. Slik utvalget ser det, kan et slikt ekstra ledd mellom representantene og fagavdelingene være uheldig, og det anbefalte derfor Stortinget å vurdere å gjøre kontaktinformasjon direkte til fagavdelingene og saksbehandlere for representantordningene lett tilgjengelig på intranettet. Utvalget foreslår også at det utvikles gode rutiner for å sikre at tilgjengelig informasjon om representantordningene til enhver tid er oppdatert og relevant.

Utvalget tar til orde for at Stortinget i større grad aktivt bør publisere ulike typer opplysninger og informasjon på Stortingets nettsider. Utvalget fremhever at åpenhet om ordningene er helt sentralt for tilliten til ordningene. Samtidig presiserer utvalget at åpenheten ikke må komme i konflikt med sikkerhet og personvern. På denne bakgrunn foreslår utvalget at Stortinget utarbeider sykefraværstatistikk i etterkant av hver stortingsperiode. Videre foreslår utvalget at den totale mengden av ulike former for reiser offentliggjøres på et overordnet nivå, i tillegg til antall forlengede velferdspermisjoner med godtgjørelse som presidentskapet har innvilget. Utvalget mener også at Stortinget bør offentliggjøre informasjon om hvilke representanter som til enhver tid har fått tildelt pendlerbolig.

12.3.1 SANKSJONER OG REAKSJONER

Stortingsgodtgjørelsesloven § 17 hjemler administrasjonens innhenting av opplysninger for å kontrollere om vilkårene for fratredelsesyttelse og etterlønn er eller har vært oppfylt, mens det følger av § 20 at et beløp kan kreves tilbake dersom noen har mottatt en ytelse etter stortingsgodtgjørelsesloven i strid med redelighet og god tro. Bestemmelsen er begrenset til «ytelser etter denne loven», noe som medfører at det ikke er mulig å bruke bestemmelsen på for eksempel urettmessig tildeling av pendlerbolig. Etter bestemmelsens ordlyd er det «beløpet» som kan kreves tilbakebetalt, noe som medfører usikkerhet knyttet til om det er mulig å kreve tilbake noe når det som er tildelt er en naturalyttelse.

Utvalget foreslår å utvide hjemmelen for innhenting av opplysninger, dels for å sikre at den er dekkende for alle organene det kan være nødvendig å innhente opplysninger fra, og dels for å åpne for at den også kan

brukes i kontrollen av andre ytelser enn omstillingsytelsen. Utvalget legger videre til grunn at det kan oppstå situasjoner der Stortinget har behov for å kreve tilbakebetalt en ytelse som ikke er lovregulert. Utvalget anbefaler derfor å utvide virkeområdet for tilbakebetalingsbestemmelsen, slik at den gjelder generelt for ytelser mottatt fra Stortinget. Videre foreslår utvalget å utvide hjemmelen til ikke bare å omfatte tilbakebetaling av «beløp», men også «den økonomiske verdien av en naturalyttelse». Avslutningsvis foreslår utvalget at muligheten til å gjøre trekk blant annet i godtgjørelsen dersom utlegg betalt direkte av Stortinget ikke er dokumentert innen tre måneder, utvides til å gjelde trekk i alle fremtidige ytelser, ikke bare de som er nevnt i dag.

Når det spesielt gjelder pendlerboliger, foreslår utvalget at Stortinget kan gi skriftlig advarsel til representanter som er tildelt pendlerbolig ved brudd på bestemmelser om tildeling og bruk av pendlerboliger eller brudd på opplysningsplikten. Ved alvorlige eller gjentatte brudd kan Stortinget trekke tilbake tildelingen av pendlerbolig.

13. Presidentskapets merknader

13.1 Innledning

Presidentskapet viser til at formålet med denne innstillingen er å invitere Stortinget til å ta stilling til innretningen på de ulike representantordningene. Enkelte detaljspørsmål om ordningene vil det være naturlig å komme tilbake til i forbindelse med utarbeidelse av ny lov og utfyllende retningslinjer.

På en rekke områder har et enstemmig utvalg foreslått å videreføre gjeldende regelverk uten å foreslå materielle endringer. Ett eksempel er forsikringer og økonomiske ytelser ved dødsfall. Slike forslag omtales ikke nærmere i presidentskapets merknader nedenfor.

Presidentskapet vil innledningsvis vise til at stortingsrepresentantene etter Grunnloven § 63 har en ombudsplikt, som blant annet innebærer en rett og en plikt til å ta imot et valg. Brudd på ombudsplikten er straffbart etter ansvarlighetsloven. Ombudsplikten bygger på at vervet er personlig. En konsekvens av representantenes ombudsplikt og selvstendige stilling er at representantene ikke har noen arbeidsgiver i tradisjonell forstand, og at lover som regulerer arbeidsmiljø, ferie, sykepengeordning, permisjoner og lignende, ikke gjelder direkte for representantene. Det er derfor helt nødvendig med egne ordninger som kompenserer representantene for at de faller utenfor nevnte lover, og som er tilpasset særegenhetene ved å være folkevalgt sammenlignet med å være arbeidstaker. Presidentskapet ser – i likhet med utvalget – det som hensiktsmessig

at det videre arbeidet med å regulere fremtidens ordninger tar utgangspunkt i noen generelle prinsipper som kan tjene som rettesnor for vurderingene. *Presidentskapet* vil legge de seks overordnede prinsippene som ble foreslått av utvalget, til grunn for den videre behandlingen av den fremtidige innretningen av representantenes økonomiske ordninger:

«Prinsipp 1: Stortingets ordninger for stortingsrepresentanter skal sikre alle som har blitt valgt til Stortinget, mulighet til å utøve stortingsvervet på like vilkår, uavhengig av geografisk tilhørighet og/eller livssituasjon.

Prinsipp 2: Stortingets ordninger for stortingsrepresentanter skal ha et tydelig formål som er godt begrunnet i behov knyttet til vervet.

Prinsipp 3: Stortingets ordninger for stortingsrepresentanter skal kompensere for kostnader og dekke særskilte behov som følger av vervet.

Prinsipp 4: Stortingets ordninger for stortingsrepresentanter skal være rimelige sammenliknet med ytelser og velferdsordninger i samfunnet for øvrig.

Prinsipp 5: Stortingets ordninger for stortingsrepresentanter skal være åpne og transparente, blant annet ved at informasjon om ordningene, herunder kontrollmekanismer og reaksjons-/sanksjonsformer, blir gjort aktivt tilgjengelig for allmennheten.

Prinsipp 6: Stortingets ordninger for stortingsrepresentanter skal være underlagt god forvaltning med betryggende kontroll og reaksjonsformer.»

Utvalgets konkrete forslag til endringer vil bli nærmere behandlet nedenfor.

Presidentskapet er enig med utvalget i at de sentrale reglene som regulerer representantenes ordninger, bør følge av lov. Det innebærer for eksempel at vilkårene for å få tildelt pendlerbolig flyttes fra dagens retningslinjer til en ny lov om godtgjørelse og ytelser for stortingsrepresentanter. Samtidig ser *Presidentskapet* at det vil kunne bli behov for å utfylle lovens regler gjennom retningslinjer.

13.2 Bostedsadresse og skattemessige konsekvenser

13.2.1 BOSTEDSADRESSE I FOLKEREISTERET

Presidentskapet viser til at bostedsadresse i folkeregisterloven og skatteloven har betydning for hvorvidt en person er å anse som pendler skattemessig. I forslag til regulering av ytelser i stortingsgodtgjørelsesloven har utvalget lagt til grunn at det er samsvar mellom stortingsgodtgjørelseslovens og folkeregisterloven og skattelovens kriterier for hvem som er å anse som pendler. *Presidentskapet* mener at det er en klar fordel at det er samsvar mellom de ulike regelverkene, og vil derfor legge til grunn at arbeidet med ny stortingsgodtgjørelseslov bygger på folkeregisterloven og skattelovens vilkår for å anses som pendler.

Presidentskapet viser til punkt 5.1, hvor det er redegjort nærmere for utvalgets forslag til endringer av folkeregisterloven og skatteloven.

Presidentskapet er positive til de grep som er foreslått av utvalget, herunder at det innføres strengere krav til hva det innebærer å disponere en bolig. Dette vil kunne bidra til å redusere noe av uklarheten som har eksistert omkring skattemessige forhold ved pendlerboliger. Samtidig viser mottatte høringsinnspill at det er problemstillinger som bør utredes nærmere. Det forhold at det er representantens ektefelle eller samboer som eier eller leier boligen på hjemstedet, at boligen er ektefellens eller samboerens tjenestebolig, eller at det er inngått kårkontrakt, kan ikke være til hinder for at representanten anses som pendler.

Det er også nødvendig å vurdere overgangsordninger for representanter som bor midlertidig i en annen kommune enn hjemkommunen på valgtidspunktet, for eksempel studenter. Videre kan det være behov for at det formuleres et unntak for vararepresentanter som møter i korte perioder.

Presidentskapet har i denne forbindelse merket seg at Finansdepartementet i sitt høringsinnspill skriver at departementet om ønskelig kan foreta en grundigere vurdering av utvalgets forslag og mulige regelendringer. Ettersom forslaget til ny stortingsgodtgjørelseslov bygger direkte på utvalgets forslag til endringer i folkeregisterloven og skatteloven, er det ønskelig at en slik utredning foreligger senest i løpet av våren 2024, slik at dette kan inngå i grunnlaget for *Presidentskapet*'s arbeid med en innstilling til Stortinget om ny stortingsgodtgjørelseslov som kan tre i kraft etter valget i 2025.

Presidentskapet vil på denne bakgrunn fremsette følgende forslag til anmodningsvedtak:

«Stortinget ber regjeringen vurdere Representantordningsutvalgets forslag til endring av folkeregisterloven § 5-4 og skatteloven § 3-1, herunder klargjøre aktuelle tolknings spørsmål samt utrede forslag til regler for grupper som har særlige behov for unntak eller overgangsordninger.»

13.2.2 SKATTEMESSIGE KONSEKVENSER AV PENDLERBOLIG

Presidentskapet viser til at utvalget mener at de nærmere vilkårene for å unnta fordelen ved pendlerbolig fra Stortinget fra beskatning er uklare. For eksempel vises det til at det burde komme frem om og eventuelt hvordan utleie påvirker skattefritaket. Utvalget anbefaler derfor at det «foretas en gjennomgang av skattemessige forhold knyttet til statens pendlerboliger, gjerne som del av en generell revisjon av skattereglene for dekning av losji på arbeidsstedet». *Presidentskapet* har videre merket seg at Finansdepartementet i sin hø-

ringsuttalelse viser til at det kan være behov for en slik gjennomgang.

Presidentskapet imøteser en gjennomgang av skattemessige forhold. Uavhengig av eventuelle avgrensninger skal gjennomgangen gjøres senest i løpet av våren 2024, slik at en har klarhet i alle skattemessige konsekvenser før nye lovbestemmelser om pendlerboliger vedtas.

13.3 Stortingets pendlerboliger

13.3.1 VILKÅR FOR TILDELING AV PENDLERBOLIGER

Presidentskapet slutter seg også til at det innføres strengere krav til hva det innebærer å disponere en bolig. Finansdepartementets utredninger om bostedsadresse i folkeregisterloven og om andre skattemessige forhold skal danne grunnlag for en ny regulering, og presidentskapet vil derfor komme tilbake til den nærmere utformingen av lovbestemmelser om pendlerboliger. I det følgende kommenteres enkelte andre sider ved utvalgets forslag til regulering av pendlerboligordningen.

Presidentskapet er enig med utvalget i at regelen om at representanter som disponerer bolig innenfor avstandskravet, ikke kan tildeles pendlerbolig, videreføres. Når det gjelder forslaget om videreføring av gjeldende regel om at utleie av bolig innenfor avstandskravet ikke er til hinder for tildeling av pendlerbolig, mener presidentskapet imidlertid at det bør legges en begrensning i regelen for å unngå at den kan utnyttes til kommersielle formål eller til å omgå formålet med pendlerboligordningen. Presidentskapet vil komme tilbake til detaljene i en slik regel i forbindelse med utarbeidelsen av ny lov.

Presidentskapet er enig i utvalgets forslag om at nærmeste familie kan bo i pendlerboligen sammen med representanten, og mener at dette skal omfatte ektefelle/samboer og barn. Presidentskapet er derimot uenig i utvalgets forutsetning om at også andre skal kunne bo i boligen over lengre tid.

Presidentskapet har videre merket seg at utvalgets forslag til lovregulering av pendlerboligordningen omfatter innvalgte representanter og fast møtende vararepresentanter. Praksis i dag er at innkalte vararepresentanter som har behov for overnatting i Oslo, får dekket overnatting ved at de enten får tilgang til en av Stortingets mindre pendlerboliger eller får dekket hotell. Presidentskapet mener at innkalte vararepresentanter, i forbindelse med en representants langvarige sykefravær, bør kunne tildeles pendlerbolig.

Presidentskapet er ellers enig med utvalget i at det er ønskelig å installere klimasmarte løsninger for energibruken i pendlerboligene. Som ledd i arbeidet med reduksjon av klimagassutslipp og energibruk vil

det gjennomføres kartlegging av mulige energieffektiviseringstiltak som underlag for planlegging og gjennomføring av konkrete tiltak. Stortinget vil så langt det er mulig legge til rette for at representantene kan kontrollere og styre energibruken i pendlerboligene.

13.3.2 AVSTAND FRA STORTINGET

Presidentskapet viser til at det etter Stortingets eget regelverk er et nærmere angitt avstandskrav på 40 km i kjørelengde fra Stortinget for å få rett til ytelse som pendler. Dette gjelder både ulike ytelse som er regulert etter stortingsgodtgjørelsesloven, og gjeldende retningslinjer for tildeling av pendlerbolig.

Presidentskapet mener at det bør videreføres et avstandskrav for alle ytelse til stortingsrepresentanter som pendler. Presidentskapet støtter utvalgets forslag om å videreføre et avstandskrav basert på kjørelengde. Presidentskapet legger i denne forbindelse vekt på at et avstandskrav basert på kjørelengde er enkelt å forstå og forvalte. Presidentskapet er også enig med utvalget i at båt/ferje bør medregnes i avstandskravet der dette kan brukes.

Presidentskapet viser videre til at utvalget har foreslått å øke avstandskravet fra 40 km til 50 km. Presidentskapet slutter seg til utvalgets forslag og viser til at dagens grense på 40 km har eksistert i ulike varianter siden 1950-tallet. Siden den gang har det skjedd store endringer i både veinettet og kollektivtilbudet. En ordning med mulighet for å søke presidentskapet om unntak fra avstandskravet vil bli vurdert.

13.4 Pendlerdiett

Presidentskapet slutter seg til utvalgets forslag om å avvikle ordningen med pendlerdiett. Presidentskapet tar sikte på å fremme forslag om å avvikle ordningen ved en endring i gjeldende stortingsgodtgjørelseslov i en egen innstilling høsten 2023, slik at endringen kan tre i kraft i inneværende periode.

13.5 Reiser

13.5.1 PENDLERREISER (BESØKSREISER TIL HJEMMET)

Presidentskapet viser til at utvalget foreslår å lovfeste dagens praksis, at utgiftsdekning for pendlerreiser skal gjelde til eller fra bostedsregistrert adresse, med samme definisjon av bosted når det gjelder pendlerreiser som for pendlerbolig. Presidentskapet vil i det videre arbeidet legge vekt på at ordningen ivaretar representanter med ulike livssituasjoner.

Presidentskapet støtter utvalgets forslag om å senke aldersgrensen for den ekstra pendlerreisen for representanter med barn, som i dag er under 20 år, til det kalenderåret barnet fyller 18 år. Slik presidentska-

pet ser det, bør det imidlertid åpnes for å kunne fravike aldersgrensen i særlige tilfeller, for eksempel ved alvorlig sykdom i hjemmet. Presidentskapet vil komme tilbake til en nærmere regulering av dette i det videre lovarbeidet.

Når det gjelder godtgjørelse for bruk av egen bil, ønsker presidentskapet å videreføre eksisterende ordning, som innebærer at det gis kilometergodtgjørelse etter satsene for tjenestereiser i staten. Presidentskapet viser til at stortingsrepresentanter i realiteten har to arbeidssteder, Stortinget og valgdistriktet. Reiser til hjemstedet har et delt formål, både å besøke familien og å delta i møtevirksomhet og arrangementer i hjemfylket som følge av stortingsvervet. Regelverket må ivareta disse hensynene. Presidentskapet mener dessuten at hensynet til et regelverk som er enkelt å forvalte og kontrollere, tilsier at statens satser innenlands fortsatt bør gjelde.

13.5.2 FAMILIEREISER (BESØKSREISER FOR FAMILIEN)

Presidentskapet ønsker å videreføre gjeldende ordning med besøksreiser for familien. Dette er særlig begrunnet i likebehandlingshensyn, jf. prinsipp 1 om at alle som har blitt valgt til Stortinget, skal gis mulighet til å utøve stortingsvervet på like vilkår uavhengig av geografisk tilhørighet. Presidentskapet viser til at representanter ikke har samme rett til velferdspermisjon som arbeidstakere etter arbeidsmiljøloven knyttet til fravær og permisjon ved barns sykdom.

13.5.3 TJENESTEREISER

Presidentskapet er enig i utvalgets forslag om å utvide muligheten til å få dekket utgifter til overnatting på Gardermoen, og mener ordningen også bør gjelde ved innenlands reiser. Videre mener presidentskapet at slik regulering bør hensynta mulighet for hviletid i hjemmet, ikke bare tid mellom ankomst og avreise på Gardermoen. Presidentskapet er også enig med utvalget i at ordningen med dekning av reiseutgifter ved ekstraordinære innkallinger og møter i plenumsfrie perioder bør videreføres. Presidentskapet viser videre til at utvalget foreslår å innføre en kilometersgrense for dekning av diett og overnatting ved reiser med hjemstedet som utgangspunkt, men med unntak for enkelte reiser og arrangementer. Med henvisning til ønsket om enkle og lett forståelige regler mener presidentskapet dette må avklares ytterligere og i all hovedsak håndteres gjennom statens satser for innenlands reiser. Presidentskapet viser til at dekning av hotellovernatting også i dag krever dokumentasjon av behovet.

13.6 Fratredelse og etterlønn – omstillingsordninger

Presidentskapet er enig med utvalget i at dagens rett til fratredelsesytelse bør videreføres.

Presidentskapets flertall, stortingspresident Masud Gharahkhani, første visepresident Svein Harberg, andre visepresident Nils T. Bjørke, tredje visepresident Morten Wold og fjerde visepresident Kari Henriksen, er enig i utvalgets forslag om å slå sammen dagens fratredelsesytelse og etterlønn til én ordning. Flertallet legger særlig vekt på at dette vil være pedagogisk klargjørende. Flertallet støtter videre utvalgets flertalls forslag til endringer. For at en representant skal kunne motta ytelse ut over tre måneder ved utreden fra Stortinget, mener flertallet, i likhet med utvalgets flertall, at det bør innføres et krav om minst to valgperioders ansenitet. Flertallet mener videre at den maksimale perioden for omstillingsytelse bør reduseres fra dagens 15 måneder (tre måneder med fratredelsesytelse og inntil tolv måneder med etterlønn) til ni måneder. Flertallet støtter også forslaget om at omstillingsytelse kan innvilges for representanter som starter egen virksomhet. Flertallet støtter derimot ikke utvalgets forslag om at ytelse ut over de tre første månedene skal opphøre på det tidspunktet representanten fyller 67 år, blant annet fordi det innebærer at tidligere representanter kan bli tvunget til å ta ut pensjon og/eller avslutte yrkeslivet. Etter arbeidsmiljøloven er den generelle aldersgrensen nå hevet til 72 år.

Femte visepresident Ingrid Fiskaa, støtter utvalgets mindretallsforslag om at ordningen som tilstås avtroppende representanter, skal begrenses til dagens fratredelsesytelse på tre måneder. Dette medlem mener det er urimelig at stortingsrepresentanter skal få en etterlønn i tillegg til en fratredelsesytelse. Etterlønnordningen er et godt eksempel på sjenerøse vilkår som kan bidra til å svekke legitimiteten til ordningene. Dette medlem viser til prinsippet om at ordningene for stortingsrepresentanter skal være rimelige sammenliknet med ytelse og velferdsordninger i samfunnet ellers. Dette medlem er derfor enig med mindretallet i utvalget som foreslår å avvike etterlønnordningen. Dette medlem viser også til Riksrevisjonens rapport om Stortingets økonomiske ordninger for representanter, hvor praktiseringen og forvaltningen av etterlønnordningen får sterk kritikk. Dette medlem viser videre til medlemmet Arve Lønnum i Riksrevisjonens kollegium, som anbefaler at Stortinget gjør en fornyet vurdering av om det er hensiktsmessig at Stortinget har egne former for ytelse knyttet til kortvarig eller lengre bortfall av arbeidsinntekt enn dem som ellers følger av folketrygdloven. De t-

te medlem slutter seg til denne anbefalingen. Dette medlem foreslår videre at avviklingen av etterlønsordningen gjøres gjeldende fra og med inneværende periode, altså for representanter som trer ut av Stortinget etter stortingsvalget 2025.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber Stortingets presidentskap fremme forslag om endringer i stortingsgodtgjørelsesloven slik at ordningen som tilstås avtroppende stortingsrepresentanter begrenses til dagens fratredelsesytelse på tre måneder, og at inntektsgrensen for avkorting skal ligge på samme nivå som i dag, 5 000 kroner. Endringen gjøres gjeldende fra og med inneværende periode, altså for representanter som trer ut av Stortinget etter stortingsvalget 2025.»

13.7 Avkorting av omstillingsytelse

Presidentskapet viser til at formålet med omstillingsytelsen er å lette overgangen tilbake til yrkeslivet for folkevalgte som vil ha behov for det. Stortingets ordninger skal være rimelige sammenliknet med ytelser og velferdsordninger i samfunnet for øvrig. Presidentskapet er enig med utvalget i at prinsippene for bortfall og avkorting av lønnsinntekter i hovedsak bør videreføres. Omstillingsytelsen skal bare utbetales til representanter som har et reelt behov for støtte.

Når det gjelder kapitalinntekter, vil presidentskapet vise til at Riksrevisjonens undersøkelse (Dokument 3:10 (2022–2023)) synliggjør at gjeldende regler om avkorting er uklare og derfor i praksis har vært vanskelige å følge, og at utvalget har foreslått at visse typer kapitalinntekter (for eksempel gevinst ved salg av bolig, selskap og verdipapirer mv.) holdes utenfor. Presidentskapet viser til at det er svært viktig med tydelige regler som er enkle å forstå og administrere, og der grunnlaget for tolkningstvil er lite. I forbindelse med lovarbeidet vil det arbeides videre med hvordan reglene best mulig kan utformes i tråd med formålet.

Presidentskapet er enig med utvalget i at det bør innføres nye regler om tidfesting av inntekt, slik at alle inntekter tidfestes etter opptjeningsprinsippet.

Presidentskapet er også enig med utvalget i at uttrykket «lønns- og pensjonsinntekt» bør erstattes med «arbeidsinntekt og pensjon», og at uttrykket «næringsinntekt» bør erstattes med «virksomhetsinntekt», slik at de samsvarer med skattelovens betegnelser.

Presidentskapets flertall, stortingspresident Masud Gharahkhani, første visepresident Svein Harberg, andre visepresident Nils T. Bjørke, tredje visepresident Morten Wold og fjerde visepresident Kari Henriksen, er enig med utvalget som foreslår at beløpsgrensen for avkorting heves til 0,1 G (for tiden 11 862 kroner), men mener

i tillegg at det bør presiseres at avkorting først skal skje mot beløp som overskrider denne beløpsgrensen.

Femte visepresident Ingrid Fiskaa, som mener at ordningen skal begrenses til dagens fratredelsesytelse på tre måneder, mener at en slik fratredelsesytelse bør avkortes mot inntekter over 5 000 kroner.

13.8 Ytelser under permisjoner

13.8.1 YTELSESNIVÅ VED LANGTIDSSYKEFRAVÆR OVER ETT ÅR

Presidentskapets flertall, stortingspresident Masud Gharahkhani, første visepresident Svein Harberg, andre visepresident Nils T. Bjørke, tredje visepresident Morten Wold og fjerde visepresident Kari Henriksen, viser innledningsvis til at det fra 2001 og frem til i dag kun har vært til sammen syv representanter som har hatt sammenhengende permisjon på grunn av sykdom på ett år eller mer. Flertallet støtter forslaget fra utvalgets mindretall som innebærer at den årlige faste godtgjørelsen under langtidssykefravær ut over ett år beholdes som i dag. Flertallet viser til at representantene ikke har mulighet til aktiv eller gradert sykemelding, omskolering til annet arbeid i bedriften eller liknende. Flertallet støtter videre utvalgets mindretall, som mener at stortingsrepresentanter ikke skal underlegges krav om ny opptjeningstid etter langtidssykefravær på ett år. Flertallet tiltrer den begrunnelsen som er gitt fra utvalgets mindretall om at redusert godtgjørelse ikke vil være i samsvar med permisjonssystemet for Stortinget og derfor kan komme i strid med representantenes formelle posisjon, og at Stortingets permisjonssystem gjør det vanskelig å kombinere de alminnelige reglene om sykemelding med permisjonsordningen i Stortinget.

Femte visepresident Ingrid Fiskaa, er enig med utvalgets flertall, som mener at godtgjørelsen for representanter som er langtidssykmeldte ut over ett år, er for sjenerøs sammenliknet med andre grupper. Dette medlem foreslår derfor i likhet med utvalgets flertall at nivået på godtgjørelsen etter tolv måneder reduseres til 6 G (711 720 kroner per 1. mai 2023), noe som tilsvarer maksimalt sykepengegrunnlag i folketrygden. Dette medlem er videre enig med utvalgets flertall i at representanter etter en sykemeldingsperiode på ett år eller mer bør ha en opptjeningstid på 26 uker for å kunne motta full godtgjørelse ved ny sykepermisjon.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber Stortingets presidentskap fremme forslag om regler i ny stortingsgodtgjørelseslov, slik at

nivået på godtgjørelsen for stortingsrepresentanter som er langtidssykemeldte ut over ett år, settes til 6 G.»

13.8.2 STORTINGSREPRESENTANTERS RETT TIL TOLV MÅNEDER MED SYKEPENGER

Presidentskapet viser til at utvalget legger til grunn at det er uklart hvilken rett fratradte stortingsrepresentanter har til sykepenger. Det vises her til nærmere omtale under punkt 10.1.1, som nærmere redegjør for utvalgets standpunkt. Presidentskapet deler utvalgets syn på at avgåtte stortingsrepresentanter bør ha rett til sykepenger i ett år, medregnet eventuell sykepermisjon fra Stortinget før fratredelsen og eventuell periode med omstillingsytelse. For representanter som fratrer vervet mens de er i sykepermisjon, bør perioden beregnes fra sykmeldingstidspunktet i stortingsperioden. Presidentskapet deler videre utvalgets synspunkt om at stortingsrepresentanters rett til sykepenger etter avgang bør tilsvare statsansattes rett til sykepenger. Presidentskapet viser til at det finnes særregler i dagens regelverk for å sikre retten til sykepenger for enkelte grupper, og til at utvalget mener det bør tas inn en særregel i folketrygdloven. Presidentskapet viser også til at utvalget ikke tok stilling til hvordan en slik særregel for stortingsrepresentanter skal lyde.

Presidentskapet har merket seg Arbeids- og inkluderingsdepartementets høringsuttalelse, hvor det fremgår at det må vurderes hvordan regler om rett til sykepenger etter avgang fra Stortinget eventuelt bør utformes, og i hvilken lov dette skal hjemles. Det er naturlig å komme tilbake til den nærmere reguleringen av dette i forbindelse med det etterfølgende arbeidet med å utarbeide ny lov.

13.8.3 GODTGJØRELSE UNDER VELFERDSPERMISJON

Presidentskapet er enig i utvalgets forslag om å videreføre muligheten for stortingsrepresentanter til lønnet velferdspermisjon ut over 14 dager. Utvalget viser til at ordningen gjelder i særlige tilfeller, og mener at ombudsplikten og møteplikten nødvendiggjør en slik sikkerhetsventil for stortingsrepresentanter. Det fremgår av forarbeidene til dagens bestemmelse at adgangen til å beholde godtgjørelsen er snevrere enn ved øvrige permisjoner. Presidentskapet er enig med utvalget i at dette bør presiseres i loven.

13.9 Andre ytelser og ordninger

13.9.1 PARKERING I STORTINGSGARASJEN

Presidentskapets flertall, stortingspresident Masud Gharahkhani, første visepresident Svein Harberg, andre visepresident Nils T. Bjørke, tredje visepresident Morten Wold

og fjerde visepresident Kari Henriksen, foreslår å videreføre dagens praksis med parkering i stortingsgarasjen.

Femte visepresident Ingrid Fiskaa, støtter utvalgets mindretall, som mener det bør innføres parkeringsavgift for alle, kun med unntak for de som må kjøre bil på grunn av helse- eller sikkerhetsmessige behov.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber Stortingets presidentskap om å innføre parkeringsavgift i stortingsgarasjen, med unntak for de som må kjøre bil av helse- eller sikkerhetsmessige årsaker.»

13.9.2 FERIEPENGER

Presidentskapet viser til at utvalget finner at opptjening av feriepenger for representanter som etter valg ikke fortsetter på Stortinget (og for fast møtende vararepresentanter som trer ut av Stortinget mellom 1. juli og 31. desember), ikke er i tråd med de ordningene som gjelder ellers i samfunnet. Utvalget foreslår derfor å oppheve opptjeningen av feriepenger for denne gruppen. Imidlertid foreslår utvalget å videreføre ordningen med feriepenger for innkalte vararepresentanter og fast møtende vararepresentanter som fratrer før 30. juni.

Representantene mottar godtgjørelse som ikke gir grunnlag for opptjening av feriepenger. Det vises videre til at representantene får godtgjørelse for juni måned første stortingsår uten avkorting av feriepenger fra tidligere arbeidsgiver. I likhet med forslaget om avvikling av pendlerdiett mener presidentskapet at ordningen bør avvikles med virkning for innværende stortingsperiode.

Presidentskapet vil høsten 2023 komme tilbake til dette i en egen innstilling om endringer i gjeldende stortingsgodtgjørelseslov, herunder vurdere nærmere om det bør gis overgangsordninger for møtende vararepresentanter som trer ut av Stortinget før valget i 2025. Presidentskapet vil også vurdere ordninger for vararepresentanter som fratrer før 30. juni.

13.9.3 DIGITALE NYHETSKILDER OG BREDBÅND

Presidentskapet er i utgangspunktet positiv til utvalgets forslag om at Stortinget inngår kollektive digitale abonnementsavtaler med de norske mediehusene som tilbyr slike avtaler, og at representantene kan tegne individuelt abonnement ved behov for tilgang til nyhetsmedier som ikke omfattes av de kollektive avtalene. Utvalget foreslår også at kostnadene for tilgang til digitale abonnementer på alle norske nyhetsmedier dekkes av Stortinget, og at abonnementer på nødvendige utenlandske medier etter søknad dekkes opp til et årlig maksimumsbeløp som fastsettes av Stortingets presidentskap.

Selv om presidentskapet ikke ser det som realistisk at Stortinget inngår avtale med alle norske nyhetsmedier, bør det være et mål om tilgang til flest mulig aviser. Samtidig mener presidentskapet at det må gjøres et overslag over kostnadene før det kan konkluderes. Presidentskapet er ellers enig med utvalget i at partigruppenes arbeidsform tilsier at dagens ordning med papiraviser videreføres.

Det vil bli vurdert om ordningen med å dekke utgifter til bredbånd i representantenes bolig på hjemstedet bør avvikles, eller om den enkelte representanten fortsatt bør ha en ramme for dekning av kostnader til bredbånd og aviser.

13.10 Forvaltning og kontroll

Presidentskapet er enig med utvalget i at representantordningene skal være «underlagt god forvaltning med betryggende kontroll og reaksjonsformer», og er enig i at det er mest hensiktsmessig at ytelsene til stortingsrepresentantene også i fremtiden forvaltes av Stortingets administrasjon. Presidentskapet er også enig med utvalget i at det neppe er hensiktsmessig å etablere en ekstern klageinstans for representantordningene, men vil se nærmere på forslaget om å formalisere at representantene kan be administrasjonen eller presidentskapet om å revurdere en avgjørelse fattet av administrasjonen.

13.11 Ansvarsdeling, informasjon og kommunikasjon

13.11.1 ANSVAR OG ROLLER

Videre slutter presidentskapet seg til utvalgets syn på viktigheten av at ansvar og roller er tydelig delt mellom representantene og administrasjonen. Representantene må selv sette seg inn i sine rettigheter og plikter og har ansvar for at informasjon som ligger til grunn for tildeling av en ytelse, både er korrekt og tilstrekkelig dokumentert.

13.11.2 STORTINGETS KONTROLL AV REPRESENTANTORDNINGENE OG KRAV TIL INFORMASJON

Utvalget drøfter både hvilken kontroll administrasjonen bør gjøre i forkant av en tildeling (på søknadstidspunktet), og hvilken systematisk kontroll det bør være i etterkant av en tildeling. Når det gjelder kontrollen i forkant, er presidentskapet enig med utvalget i at administrasjonen «i den grad det kan gjøres med relativt enkle midler, eller dersom det er forhold som tilsier at noe bør ettergås i forbindelse med behandling av søknaden», bør gjøre nødvendige undersøkelser. Presidentskapet registrerer videre at utvalget har mer-

ket seg at den systematiske kontrollen i etterkant er styrket de senere årene. Dette har blant annet skjedd gjennom utvidet kontroll av reiseregninger, etterprøving av fratredelsesyttelse og etterlønn og tilgang til folkeregistret.

Presidentskapet konstaterer at utvalget mener at internkontroll i kombinasjon med internrevisjon og ekstern revisjon gir det mest hensiktsmessige grunnlaget for en god forvaltning. Videre viser presidentskapet til at administrasjonen har iverksatt viktige tiltak som har styrket den eksterne og uavhengige kontrollen av representantenes ordninger. Administrasjonen har dessuten internkontroll integrert i sitt styringssystem, og det er igangsatt en gjennomgang av internkontrollen i virksomheten for å identifisere og gjennomføre tiltak for å styrke denne. Videre er det opprettet en internrevisjon, og Riksrevisjonen er administrasjonens eksterne revisor.

Presidentskapet viser til at forvaltningen av de økonomiske ordningene i stor grad hviler på representantenes eget ansvar for å gi korrekte opplysninger. Dette må tydeliggjøres gjennom en generell lovbestemmelse om opplysningsplikt.

Presidentskapet deler utvalgets syn på behovet for en videre hjemmel for å kunne innhente opplysninger fra andre enn representanten selv. En utvidet hjemmel må være dekkende for alle de organene det kan være nødvendig å innhente opplysninger fra, og må kunne brukes i kontrollen av andre ytelser enn omstillingsytelsen. Presidentskapet vil i det videre lovarbeidet ta utgangspunktet i utvalgets forslag, men ser samtidig at det er behov for å se nærmere på den konkrete utformingen av bestemmelsen, for å sikre at alle organer Stortinget trenger å innhente opplysninger fra, er med i oppregningen, og at forholdet til taushetsplikt hos det organet som blir bedt om å gi opplysninger, er tilstrekkelig vurdert.

13.12 Informasjon og kommunikasjon

Presidentskapet vil på egnet måte følge opp utvalgets oppfordring om at administrasjonen gjennomgår sine prosedyrer for informasjon, kommunikasjon og veiledning knyttet til ordningene rettet mot stortingsrepresentantene og offentligheten.

God informasjon og veiledning er viktig for å understøtte stortingsrepresentantenes utførelse av sitt verv. Presidentskapet vil se nærmere på tiltak for å bedre informasjon og veiledning om ordningene til representantene og viser til at administrasjonen allerede har igangsatt et arbeid med å legge om det redaksjonelle innholdet knyttet til representantordningene på Stortingets intranett og på eksternt nett, med mål om å gjøre informasjonen enklere tilgjengelig.

Presidentskapet vil også se nærmere på forslaget om å utvikle gode rutiner for å sikre at tilgjengelig informasjon om representantordningene til enhver tid er oppdatert og relevant, og for å sikre at det blir enkelt for representantene å holde seg oppdatert om endringer.

Presidentskapet er enig med utvalget i at Stortinget i større grad aktivt bør publisere ulike typer opplysninger og informasjon om representantordningene på Stortingets nettsider. Åpenhet om ordningene er helt sentralt for tilliten til at ordningene forvaltes på en god måte. Samtidig må det tas hensyn til sikkerhet og personopplysningsvern.

Konkret foreslår utvalget at den totale mengden av ulike former for reiser offentliggjøres på et overordnet nivå. Utvalget foreslår også å offentliggjøre antall forlenkede velferdspolisjoner med godtgjørelse innvilget av presidentskapet. Presidentskapet vil gå videre med utvalgets forslag på disse punktene. Presidentskapet vil også se nærmere på om Stortinget bør offentliggjøre informasjon om hvilke representanter som til enhver tid har fått tildelt pendlerbolig. Informasjon som offentliggjøres, må vurderes ut fra hensynet til representantens sikkerhet og personvern. Presidentskapet vil også sørge for å få laget sykefraværstatistikk på et overordnet nivå i etterkant av hver stortingsperiode, ettersom presidentskapet er enig med utvalget i at det kan være av interesse for offentligheten å få kunnskap om det generelle sykefraværet blant representantene.

13.13 Sanksjoner og reaksjoner

Presidentskapet viser til at utvalget har foreslått å utvide virkeområdet for dagens tilbakebetalingsbestemmelse, slik at den gjelder generelt for ytelser mottatt fra Stortinget, og slik at den gir grunnlag også for krav om tilbakebetaling av den økonomiske verdien av en naturalytelse (ikke bare «beløp»). I tillegg er det foreslått egne sanksjonsregler ved overtredelse av bestemmelser om tildeling og bruk av pendlerboliger. Ved gjentatte eller alvorlige brudd foreslås det at tildelingen kan trekkes tilbake. Presidentskapet mener at det er en fordel at grunnlaget for å kunne treffe beslutning om ulike former for administrative sanksjoner får en tydeligere hjemmel i stortingsgodtgjørelsesloven.

13.14 Ikrafttredelsestidspunkt for endringer og overgangsregler

Presidentskapet mener at ny stortingsgodtgjørelseslov skal tre i kraft etter stortingsvalget i 2025.

Presidentskapet mener at enkelte endringer bør gjøres gjeldende med virkning fra innværende stortingsperiode. Dette vil bli gjort gjennom endringer i gjeldende stortingsgodtgjørelseslov høsten 2023. Det

vises her til omtale av pendlerdiett under punkt 13.4 og feriepenge under punkt 13.9.2.

14. Forslag fra mindretall

Forslag fra femte visepresident Ingrid Fiskaa:

Forslag 1

Stortinget ber Stortingets presidentskap fremme forslag om endringer i stortingsgodtgjørelsesloven slik at ordningen som tilstås avtroppende stortingsrepresentanter begrenses til dagens fratredelsytelse på tre måneder, og at inntektsgrensen for avkorting skal ligge på samme nivå som i dag, 5 000 kroner. Endringen gjøres gjeldende fra og med innværende periode, altså for representanter som trer ut av Stortinget etter stortingsvalget 2025.

Forslag 2

Stortinget ber Stortingets presidentskap fremme forslag om regler i ny stortingsgodtgjørelseslov, slik at nivået på godtgjørelsen for stortingsrepresentanter som er langtidssykemeldte ut over ett år, settes til 6 G.

Forslag 3

Stortinget ber Stortingets presidentskap om å innføre parkeringsavgift i stortingsgarasjen, med unntak for de som må kjøre bil av helse- eller sikkerhetsmessige årsaker.

15. Presidentskapets tilråding

Tilrådingen fremmes av et samlet presidentskap.

Presidentskapet viser til ovenstående og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber presidentskapet legge frem forslag til endringer i gjeldende stortingsgodtgjørelseslov høsten 2023 som innebærer at ordningen med pendlerdiett og ordningen med feriepenge for stortingsrepresentanter som trer ut av Stortinget, avvikles i innværende stortingsperiode.

II

Stortinget ber presidentskapet følge opp Representantordningsutvalgets rapporter i tråd med merknadene i Innst. 499 S (2022–2023), herunder å legge et frem forslag til ny stortingsgodtgjørelseslov som kan tre i kraft etter stortingsvalget i 2025.

III

Stortinget ber regjeringen vurdere Representantordningsutvalgets forslag til endring av folkeregisterloven § 5-4 og skatteloven § 3-1, herunder klargjøre aktuelle tolkningsspørsmål samt utrede forslag til regler for grupper som har særlige behov for unntak eller overgangsordninger.

IV

Dokument 18 (2021–2022) Delrapport fra Utvalget for ekstern gjennomgang av økonomiske ordninger for stortingsrepresentanter (Representantordningsutvalget) om overordnede prinsipper for de ulike økonomiske ordningene og Dokument 18 (2022–2023) Rapport fra Utvalget for ekstern gjennomgang av økonomiske ordninger for stortingsrepresentanter (Representantordningsutvalget) – vedlegges protokollen.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 8. juni 2023

Masud Gharakhani

Svein Harberg

Nils T. Børke

Morten Wold

Kari Henriksen

Ingrid Fiskaa

STATSMINISTERENS KONTOR

Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 Oslo

Deres ref
2023/668

Vår ref
2023/190

Dato
21. mars 2023

Høring av Representantordningsutvalgets to rapporter

Vi viser til Stortingets brev 3. februar i år, med invitasjon til å gi høringsinnspill til Representantordningsutvalgets to rapporter.

Representantordningsutvalget har foreslått en ny lov om godtgjørelse og ytelser for stortingsrepresentanter.

Administrasjonen ved Statsministerens kontor (SMK) har arbeidsgiverfunksjonen for politikere i regjeringsapparatet. Det overordnede målet med ordningene vi forvalter, er å sikre at regjeringspolitikere kan rekrutteres fra hele landet og kan ivareta sin rolle. Liknende hensyn gjør seg gjeldende for ordningene for stortingsrepresentanter og er nedfelt i formålsbestemmelsen i lovforslaget. Det er viktig at hver ordning er godt begrunnet i disse hensynene. Ut over dette har ikke administrasjonen ved SMK synspunkter på den konkrete utformingen av eller nivået på de aktuelle godtgjørelsene og ytelsene.

Vår erfaring med å administrere ordningene som gjelder for politikerne i regjeringsapparatet, tilsier at det er viktig med klare regler. Dersom reglene er tvetydige, kan det skape utfordringer både for dem som skal rette seg etter reglene og dem som skal kontrollere at reglene er fulgt. Uklare regler kan skade tilliten til politikerne som nyter godt av ordningene, ved å gi inntrykk av at de kan motta noe mer eller annet enn hensynene bak ordningene tilsier. Vi foreslår at forslaget gjennomgås for å sikre nødvendig klarhet, og viser til følgende eksempler:

I punkt 4.6 er det foreslått at den nærmeste familien kan bo i pendlerleilighet sammen med stortingsrepresentanten. Det kan være uklart hvem som omfattes av «den nærmeste

familien». Det kan for eksempel oppstå spørsmål om samboers særkullsbarn kan bo vederlagsfritt med familien sin, om barn som allerede har flyttet hjemmefra kan bo i pendlerleiligheten, og i hvilken grad familiemedlemmer kan bo der i f.eks. ferier når politikeren er på hjemstedet.

I punkt 4.5 foreslår utvalget at bostedsregistrering knyttes til et eie- eller leieforhold, som ikke kan være vederlagsfritt. Her kan det bli spørsmål om hva som regnes som tilstrekkelig vederlag, og om vederlagskravet vil kunne regnes som oppfylt ved en symbolsk betaling eller betaling av underpris.

Med hilsen

Therese Steen
ekspedisjonssjef

Åsta Skre
avdelingsdirektør

Stortinget
Ekspedisjonskontoret
0026 OSLO

Deres ref
2023/668

Vår ref
23/1556 - 2

Dato
12.04.2023

Høring av representantordningsutvalgets rapporter

Finansdepartementet viser til brev fra Stortingets presidentskap 15. mars 2023 om høring av Representantordningsutvalgets to rapporter om økonomiske ordninger for stortingsrepresentantene. I høringsbrevet inviteres Finansdepartementet til å komme med synspunkter på utvalgets forslag. Det er vist til at utvalgets synspunkter på mulige endringer i skatteloven og folkeregisterloven er særlig omtalt i rapportens kapittel 3, 4 og 5. Høringsfristen er 20. mars 2023. Departementet har fått utsatt høringsfrist til 12. april 2023.

Finansdepartementet har avgrenset sine vurderinger av utvalgets forslag til foreslåtte endringer i folkeregisterloven og skatteloven. Finansdepartementet vil om ønskelig gjennom et utredningsoppdrag fra Stortinget, kunne foreta en grundigere vurdering av utvalgets forslag og mulige regelendringer.

Til punkt 3.2.2: Begrunnelsene for å beholde særregler om bosted i folkeregisterloven § 5-4 og skatteloven § 3-1 sjette ledd

Gjeldende særregel om bosted medfører at politikere anses å ha bosted der de bodde før de tiltrådte. En viktig konsekvens av dette er at de lettere oppnår pendlerstatus enn etter de alminnelige reglene. Gjeldende særregel er utformet med sikte på å sikre rimelige rammevilkår for utøvelsen av det politiske vervet, men uten å innebære noen privat favorisering av politikere.

Utvalget mener at det fremdeles er behov for særregler om bosted for stortingsrepresentanter. Behovet for særregler begrunnes i stortingsvervets usikre og midlertidige karakter og i demokratihensyn. Muligheten til å opprettholde og styrke tilknytningen til valgdistriktet gjennom funksjonsperioden trekkes frem som et sentralt demokratisk hensyn bak slike særregler. Utvalget anser det å være et demokratisk problem dersom deler av landet med lang avstand til Stortinget blir nesten uten representanter med bostedsadresse i valgdistriktet.

Utvalgets forslag til endringer i særreglene om bosted og Stortingets pendlerboligordning er imidlertid utformet med sikte på representanter som har reelt og faktisk bosted et annet sted i landet. Det vil si uavhengig av om bostedet befinner seg i representantens valgdistrikt eller ikke. Vi forstår det slik at utvalget mener det har en demokratisk verdi at representanter på Stortinget som har en (reell) boligtilknytning til andre deler av landet enn Oslo-området, får beholde denne som registrert og skattemessig bosted selv om de flytter til Oslo. Videre at særreglene bør hindre at representanter med en reell boligtilknytning et annet sted, må flytte bosted til Oslo-området som følge av vervet.

Departementet gjør samtidig oppmerksom på at behovet for kontakt med valgdistrikt av hensyn til stortingsvervet ivaretas av reglene om tjenestereiser. Særreglene har først og fremst betydning for representantenes private hjemreiser. Det er med andre ord ikke nødvendig at representanten er bosatt i valgdistriktet for å kunne opprettholde slik kontakt uten at det medfører kostnader.

Til punkt 3.2.3 om skjerpede krav til boligsituasjon på hjemstedet

Utvalget mener videre at de særlige bostedsreglene i folkeregisterloven § 5-4 og skatteloven § 3-1 sjette ledd bør stille krav til en reell boligsituasjon på hjemstedet. Det begrunnes med at formålet med Stortingets pendlerboligordning bør være å yte pendlerbolig til representanter med et reelt behov for bolig i Oslo-området. Utvalget formulerer det slik at representanten med sin husstand må disponere en egen, privat bolig på hjemstedet, gjennom et eie- eller leieforhold.

Det trekkes blant annet frem at gjeldende særregel krever for svak tilknytning til bolig på hjemstedet til å kunne forsvare en særregel for stortingsrepresentanter. Utvalget nevner for eksempel tilgang til andres bolig, kårbolig og foreldrehjem.

Finansdepartementet viser til at et strengere krav til boligsituasjonen på hjemstedet, vil sikre mer samsvar mellom særregelen og de alminnelige reglene om bostedsregistrering og skattemessig bosted. De alminnelige reglene er også ment å fastslå skattyters virkelige hjem. De foreslåtte endringer i særreglene vil støtte opp om hensynet bak pendlerreglene i skatteloven, som er å redusere merkostnader forbundet ved en dobbel boligsituasjon på grunn av arbeidet.

Departementet forstår anbefalingene fra utvalget slik at særreglene om bosted i større grad bør bygge på de samme prinsippene som ligger til grunn for de alminnelige reglene om bosted i folkeregisterloven og skatteloven, men med enkelte avvik.

Etter de alminnelige reglene, har skattepraksis normalt lagt til grunn en avstand på minst 10 mil (100 kilometer) for å oppnå pendlerstatus. I tillegg gjelder krav til reisehyppighet og boligens karakter. Etter de alminnelige reglene vil også en skattyter anses bosatt i det hjem som er felles med familien, slik at en familiependler ikke har anledning til å bo sammen med familien på arbeidsstedet uten å miste sin pendlerstatus.

Mulige avvik utvalget peker på i rapporten er avstandskrav på 50 kilometer, likebehandling av representanter med og uten familie, ikke krav til besøks hyppighet, at familiemedlemmer kan bo sammen med representanten i pendlerboligen og enklere kriterier for boligens karakter enn det som etter skattereglene regnes som selvstendig bolig.

Departementet ser fordeler ved mer samsvar mellom særregelen og de alminnelige reglene om registrert og skattemessig bosted. Ved den nærmere utforming av særreglene bør en bl.a. legge vekt på hensyn til praktikable og kontrollerbare regler for både Stortinget, skattemyndighetene og folkeregistermyndigheten.

Til punkt 3.2.4 flytting i løpet av stortingsperioden

Utvalget anbefaler for det første at gjeldende adgang til å bytte bosted utenfor avstandskravet (Oslo-området) klargjøres. Anbefalingen henger sammen med at Skatteetaten har lagt til grunn at en representant som før tiltredelse var registrert bosatt utenfor Oslo-området, kan bytte bosted til en annen kommune utenfor Oslo-området innenfor særregelen. Flytteadgangen fremgår ikke klart av gjeldende særregel. Departementet er enig i at eventuell flytteadgang bør fremgå av særregelen.

Utvalget anbefaler i tillegg at særreglene bør åpne for at stortingsrepresentanter som var bosatt innenfor avstandskravet (Oslo-området) før tiltredelsen, kan etablere seg på nytt bosted utenfor avstandskravet (Oslo-området) også etter at representanten har tiltrådt stortingsvervet.

Bakgrunnen for utvalgets anbefalinger er at skjæringstidspunktet for gjeldende særregel, er representantenes bosted før tiltredelsen. Dersom en representant allerede før tiltredelsen var bosatt i Oslo-området, vil vedkommende ikke omfattes av den gunstigere særregelen ved eventuell flytting ut av Oslo-området etter tiltredelse.

Utvalgets anbefalinger tar sikte på at også forhold etter tiltredelsen bør kunne begrunne endret bosted for stortingsrepresentanter etter særregelen. Som eksempel nevnes endret familiesituasjon og at usikkerhet ved å stille til valg bør åpne for at representanter flytter inn i eller tilbake til hjemkommunen etter valget. Videre uttaler utvalget at også stortingsrepresentanter som ikke har etablert seg med bolig på hjemstedet før tiltredelse, bør ha anledning til å bli registrert bosatt på stedet der de eventuelt skaffer seg bolig i løpet av stortingsperioden. Utvalget uttaler at det er uheldig dersom skattereglene og folkeregisterreglene skulle motvirke flytting til eget valgdistrikt eller annet sted i landet i løpet av stortingsperioden.

Departementet viser til at skjæringstidspunktet skyldes at gjeldende særregel som utgangspunkt skulle sikre at opphold i Oslo-området som er en nødvendig følge av vervet som stortingsrepresentant, ikke skulle begrunne endret bosted og skatteplikt til Oslo. For en representant som allerede var bosatt i Oslo-området før tiltredelsen, anses representantens opphold i Oslo-området ikke å være en følge av vervet som stortingsrepresentant. Begrunnelsen har likhetstrekk med de alminnelige pendlerreglene, som i utgangspunktet tar hensyn til en dobbelt boligsituasjon som oppstår som en nødvendig følge av (på grunn av) arbeidet, ikke der en dobbelt boligsituasjon i større grad er et privat valg.

Departementet forstår anbefalingene slik at en representant som ikke var i en dobbelt boligsituasjon eller pendlersituasjon ved tiltredelse, bør kunne opprette en ny dobbelt boligsituasjon og pendlersituasjon i løpet av stortingsvervet. Sammenholdt med utvalgets forslag til Stortingets pendlerboligordning i punkt 4.4.1, vil en representant som flytter ut av Oslo-området gis rett til fri pendlerbolig. Dette gjelder selv om representanten i utgangspunktet eier og bor i egen bolig i Oslo-området, så fremt boligen leies ut i sin helhet før det søkes om pendlerbolig. Dette begrunner utvalget i at representanter som utgangspunkt bør ha lik mulighet som andre boligeiere til å investere i (eller arve) utleiebolig i Oslo-området som andre steder i landet.

Etter de alminnelige pendlerreglene er en slik flytteadgang i praksis begrenset. Både fordi en pendlersituasjon normalt utgjør en betydelig ekstra økonomisk kostnad, og fordi det stilles strengere krav til blant annet reiseavstand og at familien faktisk flytter med pendleren til et nytt hjem, ev. stilles det strenge krav til boligsituasjon på et nytt hjemsted og krav om besøkshyppighet. Både gjeldende særregel og utvalgets anbefalte endringer lempes på avstandskrav, besøkshyppighet og familiens faktiske bosted sammenlignet med de alminnelige reglene. I tillegg kommer at representanten har rett til fri pendlerbolig i Oslo-området.

Til punkt 3.3 skattemessige konsekvenser av en pendlerbolig

Utvalget mener at vilkår og begrensninger av skattefritak for representantenes disponering av Stortingets pendlerboliger bør klargjøres og formidles bedre. Utvalget

foreslår samtidig en snarlig gjennomgang av skattemessige forhold knyttet til statens pendlerboliger, gjerne som del av en generell revisjon av skattereglene for dekning av losji på arbeidsstedet. Departementet ser at det kan være behov for en slik gjennomgang på bakgrunn av utvalgets anbefalte endringer.

Til punkt 3.4 skattemessig behandling av pendlerreiser

Utvalget mener at særregelen i FSFIN § 6-44-13 om at stortingsrepresentanters hjemreiser (besøksreiser) skal anses som yrkesreiser, bør videreføres. Utvalget viser til at hovedbegrunnelsen for særregelen om forenkling har falt bort, ettersom Stortingets egne regler krever at en må skille mellom reiser med ulike formål (private reiser og tjenestereiser).

Begrunnelsen til utvalget for likevel å videreføre særregelen er at behandlingen av besøksreiser som yrkesreiser, bl.a. gir representantene adgang til å motta skattefri refusjon av parkeringsutgifter ved flyplasser og ev. refusjon av utgifter til hotellovernatting på lange besøksreiser til hjemmet. Utvalget finner det ikke rimelig at stortingsrepresentanter skal dekke slike utgifter til parkering (og ev. hotell).

Departementet viser til at stortingsrepresentanters rett til dekning av reiseutgifter i forbindelse med besøksreiser har sin bakgrunn i Grunnloven § 65 første ledd om stortingsrepresentanters rett til reisegodtgjørelse fra statskassen. Særregelen i FSFIN innebærer at slik dekning også skal være skattefri. Departementet vil gjøre oppmerksom på at tilsvarende særregel ikke gjelder for andre pendlere eller for regjeringsmedlemmer, statssekretærer eller politiske rådgivere. For slike pendlere er skattefritak for dekning av besøksreiser til hjemmet, begrenset til reisekostnadene (med lavere skattefri kilometersats), mens dekning av ev. parkeringsutgifter og hotellovernatting ved en slik reise regnes som skattepliktig inntekt.

Med hilsen

Martin Børresen e.f.
avdelingsdirektør

Mariken Solberg
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref
2023/668

Vår ref
23/1208-2

Dato
24. mars 2023

Høring av representantordningsutvalgets rapporter

Arbeids- og inkluderingsdepartementet viser til brev av 15. mars 2023 der departementet inviteres til å komme med innspill til Representantordningsutvalgets rapporter. Vi har forstått det slik at det er særlig pkt 7.2.4 i endelig rapport, om stortingsrepresentanters rett til 12 måneder med sykepenger, som det ønskes innspill på. Gitt kort frist omfatter uttalelsen bare det punkt som det er spurt særskilt om.

1.

Departementet merker seg at utvalget har vært i kontakt med NAV. Det er da avdekket at det kan foreligge utfordringer rundt opptjeningstid og tap av pensjonsgivende inntekt når stortingsrepresentanters rett til sykepenger fra folketrygden skal vurderes ved fratredelse fra vervet. I pkt 7.2.4 pekes det på at det er særlig viktig *«at en sykemeldt representant gjeninntre i vervet ved avslutning av vårsesjonen tredje fredag i juni siste år av valgperioden og dermed sikrer rettighetene sine. Hvorvidt en representant trer inn i vervet, ved å ikke opprettholde sykmeldingen i den møtefrie perioden Stortinget avbryter forhandlingene, vil kunne avhenge av alvorlighetsgrad ved sykdom og hvor store de økonomiske insentivene vil være. Et regelverk som gir store individuelle muligheter for økonomiske tilpasninger, er uheldig i seg selv.»*

Utvalget foreslår så blant annet følgende: *«Stortingsrepresentanters rett til sykepenger etter avgang bør tilsvare statsansattes rett til sykepenger, og det bør tas inn en særregel i folketrygdloven for å sikre dette. Utvalget tar ikke stilling til hvordan en slik særregel kan se ut, men viser til løsningene i henholdsvis kommuneloven § 8-8 og folketrygdloven § 8-46.»*

Departementet mener at det vil være svært uheldig å ta inn en særregel i folketrygdloven som gir stortingsrepresentanter sykepengerrett som statsansatte.

Statsansatte har rett til sykepenger for de første 16 dagene (som andre arbeidstakere). Som for andre arbeidstakere, er det arbeidsgiver som dekker sykepengene denne perioden. Stortingsrepresentanter anses som frilansere etter folketrygdloven. Frilansere har rett til sykepenger fra folketrygden fra 17. dag. For statsansatte er sykepengene videre ikke begrenset til 6G, men dekker full lønn. Dette betales også av arbeidsgiver og følger ikke av folketrygdloven. Fra dag 17 dekker folketrygdloven sykepenger med 100 pst dekning både for arbeidstakere og frilansere, men sykepengegrunnlaget er begrenset til 6G for begge gruppene.

Å gi særrettigheter til én gruppe frilansere i folketrygdloven er ikke ønskelig. Folketrygdloven skal være en universell lov. Riktignok sikrer folketrygdloven at visse grupper som av ulike grunner ikke fyller de alminnelige vilkårene for rett til sykepenger, likevel skal få rett. Folketrygdloven inneholder derimot ikke regler som gir noen grupper rett til kompensasjon av sykepenger over folketrygdlovens tak på 6G.

Da det ble gitt særregler for ordføreres rett til sykepenger, argumenterte departementet på tilsvarende måte med at det ikke var ønskelig med særregler for ordførere i folketrygdloven. Særregler for å sikre bedre sykepengerrett til ordførere ble da tatt inn i kommuneloven.

Dersom det er ønskelig å gi stortingsrepresentanter bedre rettigheter enn alminnelige frilansere har etter folketrygdloven, bør dette følge av andre lover enn folketrygdloven.

Departementet foreslår etter dette at denne setningen omformuleres:

«Stortingsrepresentanters rett til sykepenger etter avgang bør tilsvare statsansattes rett til sykepenger, og det bør tas inn en særregel i folketrygdloven for å sikre dette.»

En mulig omformulering kan være: *«Stortingsrepresentanters rett til sykepenger etter avgang bør tilsvare statsansattes rett til sykepenger. Det må vurderes hvordan og i hvilken lov dette skal hjemles.»*

2.

Dersom stortingsrepresentantene bare skal få rett til sykepenger fra folketrygden inntil ett år medregnet den sykepermisjonen de eventuelt har hatt på Stortinget, er det derimot mulig at dette bør reguleres i Folketrygdloven. Vi har ikke vurdert om det er flere særegenskaper ved vervet som gjør at det er behov for ytterligere justeringer. Det må vurderes hvordan slike regler eventuelt bør utformes.

Med hilsen

Ingvild Wold Strømsheim (e.f.)

Hilde Ingeborg Sætra

avdelingsdirektør

seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Landsorganisasjonen i Norge

LO takkar for invitasjonen til å gje høyringsinnspel.

Bakgrunnen for at Representantordningsutvalet vart sett ned var dei mykje omtalte pendlebustadsakene. Vi har fylgt dekninga og utviklinga av sakene tett, både på grunn av dei politiske implikasjonane sakene har hatt og fordi spørsmål knytt til dei skatterettslege sidene av dei kan ha betydning for ein del av LO sine medlemmer som er pendlarar. Vi vil elles nemne at nokre av problemstillingane som Representantordningsutvalet har sett på, kan ha ein viss overføringsverdi til dei økonomiske ordningane som er vedteke for den politisk valde leiinga i LO og tilknytte forbund. Det gjeld også drøftingane knytt til forvaltning og kontroll av ordningane. Vi har difor lese rapportane med interesse.

Det som er av særleg relevans for 'våre' pendlarar, er tolkinga av det skatterettslege *meirkostnadsomgrepet*. Omgrepet er uklårt og det har ikkje å ha vore ei einskapleg forståing og praktisering av det internt i Skatteetaten. Fleire stortingsrepresentantar, også representantar som har vore påpass lège med å gje korrekte og fullstendige opplysningar til stortingsadministrasjonar, SMK og skattestyresmaktene har kome i vanskar som fylgje av dette. Sjølv om ikkje utv lèt eksplisitt drøftar desse spørsmåla, finn vi det riktig å orientere om at LO tek atterhald om å gjere gjeldande at det som no er Skatteetaten si tolking av meirkostnadsomgrepet er feil. Det kan verte aktuelt for det tilfellet at vi får inn saker der LO-medlemmer har tolka skattefrådragsreglane på same måte som Stortingets administrasjon og SMK gjorde det.

LO meiner elles den viktigaste lærdommen å ta med frå pendlebustadsakene er betydninga av klare og førescielege reglar. Både av omsyn til stortingsrepresentantar som pendlar og arbeidstakarar som pendlar, bør det gjerast ein lovrevisjon for å presisere reglane om rett til skattefrådrag for kost og løsj. Vi er glade for at Representantordningsutvalet har tatt til orde for det.

LO meiner at *dei seks prinsippa* Representantordningsutvalet har stilt opp for å vurdere dei økonomiske ordningane for stortingsrepresentantar er gode og føremålstenlege. Vi vil særskilt framheve det som gjeld transparens, forvaltning kontroll og sanksjonar. Gode regime her er sentralt for legitimiteten til ordningane og tilliten til dei folkevalde.

For *dei konkrete vurderingane* av kva ordningar som bør vidareførast, endrast eller avviklast, er vi derimot til dels usamde med tilrådingane til utvalet. Etter LO si vurdering er ein del av vilkåra for å få ytingar blitt for strenge og nivået på nokre ytingar for sterkt redusert. Det baserer seg dels på at vi har ei noko anna oppfatning av utvalet av kva som er eit rimeleg nivå på ytingane og kor sterkt kontrollbehovet er. Dels baserer det seg på omsyn utvalet ikkje har omtalt og som vi meiner er relevante. Dei er knytt til likebehandling-, uavhengighet- og demokrati.

For likebehandlingsomsynet burde det ha vore framheva at like økonomiske ordningar for alle representantar ikkje inneber at det er like 'risikofritt' for alle å verte stortingsrepresentant. Nokre representantar vil få store meirinntekter ved å sitje på Stortinget medan andre vil få redusert inntekt og tape på det. Det har ei viss betydning for vurderinga av dei ulike fråtredele- og etterlønsordningane.

Bakgrunnen er at kor lett det er å kome inn att på arbeidsmarknaden etter avslutta verv, vil variere med om representanten er ferdig utdanna, har røynsle frå arbeidsmarknaden eller næringsverksemd, korleis arbeidsmarknaden er på heimstaden, alderen til representantane er og kor lenge dei har vore borte frå det ordinære arbeidslivet. Omsynet til å få fleire til å stille til val, eventuelt ta attval for nye periodar, talar etter LO sitt syn for at ein ikkje skal vere for sparsame med dei økonomiske ytingar etter at vervet er avslutta.

Også for uavhengigheten til representantane er det sentralt at dei økonomiske ytingane er tilstrekkeleg gode, medrekna for dei etterlønsliknande ordningane. For stortingsrepresentantane gjeld ikkje dei reglane om ugildskap som gjeld for andre folkevalde, til dømes medlemmar av kommunestyre og regjering. Stortingsrepresentantar er i utgangspunktet pliktige til å delta i saksførebuingar og avrøystingar i samsvar med den forretningsordenen som Stortinget vedtek. Det tilseier at ordningane skal vere gode nok til at dei ikkje må ha anna inntektsgevande verksemd samstundes med at dei sit på Stortinget. Det tilseier også at representantane i ikkje skal måtte leite etter nytt arbeid før vervet er avslutta. Bindingar til ein arbeidsgjevar eller anna økonomisk verksemd kan, medvite eller umedvite, føre til at representantane tek utanforliggende omsyn når dei utøver stortingsvervet. At representantane ikkje må uroe seg for mykje om privatøkonomien, er også viktig for at dei skal kunne konsentrere seg fullt ut om arbeidsoppgåvene på Stortinget og om det partipolitiske arbeidet som er naudsynt opp mot og mellom val. Begge deler er svært tids- og arbeidskrevjande.

Dei sentrale aspekta knytt til demokratiomsynet er at uklåre reglar om økonomiske ordningar, kan opne for illegitime forsøk på å kvitte seg med personlege eller politiske motstandar. Gjennom å eksponere representantar for urettmessig mistanke om bedrageri eller skattesvik – med den konsekvens at det blir opna politietterforsking eller kontroll frå Skatteetaten – kan ein oppnå å svekke dei politisk og få dei fjerna frå sentrale maktposisjonar. Den reduksjonen i tillit og popularitet som slike mistankar skaper, vil også svekke sjansane deira til å bli renominert og attvalde. Sjølv om ein representant seinare vert reinvaska frå mistanke, vil gjerne politiet og skattestyresmaktene sine endelege konklusjonar få mindre merksemd enn at det blir opna saker. Ytterlegare eit moment er at det er ei enorm personleg belastning å verte utsett for det mediekøyret og trykket i sosiale media som slike saker medfører. Det kan leie til at fleire vil vegre seg for å stille til val.

Ei yting LO meiner har fått for strenge vilkår for tildeling, er *pendlebustad*. Det handlar om vilkåret som er stilt opp om at representantar må eige eller leige bustad der dei er folkeregistrert. LO meiner at også representantar som ikkje eig eller leiger bustad skal få pendlebustad for det tilfellet at dei sjølv vurderer at dei har behov for det. Det gjeld både for representantar som av ulike grunnar bur saman med foreldre eller annan familie og for representantar som har ulike former for kåravtalar eller andre burettar som ikkje juridisk kan karakteriserast som eige- eller leigeforhold. Etter LO sitt syn bør avgrensinga ligge i at pendlebustad som hovudregel ikkje skal vere tilgjengeleg for representantar som faktisk er busett i anna bustad enn stortingsbustad i Oslo og nærområdet. Vi har ikkje innvendingar mot at *avstandskravet* er utvida frå 40 til 50 kilometer. Vi er likevel samde i at Stortinget må ha rom for å gjere unntak frå avstandskravet når det er ledige stortingsbustader og representantar har særskilde behov for å låne bustad. Vararepresentantar som møter i samband med langvarige sjukefråvær bør elles, på same måte som det utvalet har definert som faste vararepresentantar, ha krav på pendlebustad. Skattemessig bør stortingsrepresentantar som har pendlarstatus, etter LO si oppfatning, handsamast likt med andre som har pendlestatus.

LO er vidare av den oppfatninga at dagens ordningar med *to årlege familiereiser og pendlediett* på 98 kroner døgeret for representantar som har familien buande på heimstaden bør oppretthaldast. For representantar med familie langt frå Oslo er det mykje dyrare å få familie på besøk enn for representantar som bur nær Stortinget. Det kostar også meir å ha to hushaldningar ein ei slik dei som bur med familien i stortingsbustad eller i privatbustad i Oslo-området kan ha. Likebehandlingsomsyn tilseier dermed at desse to ordningane blir oppretthaldne.

LO ser ikkje behov for å redusere dagens *ytingar knytt til fråtreding og etterløn*. Dei synest gjennomtenkte og moderate. Etter LO sitt syn er det sentrale for desse ytingane at løns- og næringsinntekt som vert opptent i perioden etter stortingsvervet er avslutta, kjem til frådrag. Det sikrar at Stortinget ikkje får unødige utgifter til representantar som ikkje har behov for ordningane. Det må også etablerast gode ordningar for å fylgje opp og kontrollere dette og sanksjonere eventuelt misbruk.

For framlegget om reduksjon av stortingsgodtgjersla etter eitt års *sjukefråvær*, ser LO at det kan vere gode grunnar for det. Vi meiner likevel at det bør tenkjast nøye igjennom om ein slik reduksjon kan leie til at representantar som, av omsyn til Stortinget, ikkje bør gjeninntre likevel gjer det av økonomiske årsaker. Det vil vere uheldig, mellom anna der representantar er kognitivt redusert.

Vi vil elles minne om at også stortingsrepresentantar har behov for respekt for *privatlivet sitt*. Av den grunn er vi skeptiske til at det skal publiserast på Stortinget sine nettsider kven som har fått tildelt stortingsbustad. Det er etter LO sitt syn tilstrekkeleg transparent om pressa og andre har rett til å be om innsyn i slike opplysningar. På same grunnlag stiller vi spørsmål ved at det skal gjerast vanskelegare for stortingsrepresentantar å ha andre enn ektefelle, sambuar og barn buande i bustad dei får låne av Stortinget. Her er LO av den oppfatninga at stortingsrepresentantane – så langt tryggleiksmessige omsyn er ivaretatt – må få disponere husværet på same måte som om dei hadde hatt ein ordinær husleigeavtale. Det som bør forhindrast er framleige og framleigeliknande ordningar. Det gjeld både til familiemedlemar og andre.

LO vurderer at ordningane Representantordningsutvalet har gjort framlegg om *for opplysningsplikt, kontroll og sanksjonar* gjennomgåande er gode. Vi er samde med at dei bør lovfestast. For ein del ytingar er vi derimot i tvil om kor langt det er føremålstenleg med lovfesting. Det gjeld til dømes ein del ordningar knytt til dekning av tenestereiser, hotellovernatting og bilgodtgjersle. Her må det vere rom for fleksibilitet og skjønn. Ei lovfesting kan medføre at det blir meir krevjande å endre regelverket om behovet tilseier det. Ein del slike detaljar kan med fordel fastsetjast i eit reglement som blir bestemt av presidentskapet og revidert ved behov.

Rettsteknisk er lovframlegga i hovudsak godt gjennomarbeida. Det er likevel ein del føresegner der det oppstår tolkingstvil. Eit døme er omgrepet '*faktisk bosted*' som det er gjort framlegg om at skal takast inn i folkeregisterlova og skattelova sine særreglar for stortingsrepresentantar. Det er også gjort framlegg om at '*faktisk bosted*' skal brukast som vilkår for tildeling av pendlebustad. Vi er av den oppfatning at dagens regulering i folkeregisterlova og skattelova, der det er tilstrekkeleg at ein disponerer bustad for å bli verande folkeregistrert der ein var det når ein tiltredde vervet, er betre og skaper mindre tolkingstvil. For retten til å få tildelt og behalde pendlebustad meiner vi, som tidlegare sagt, at det ikkje skal vere eit vilkår at ein eig eller leiger eigen bustad der ein er folkeregistrert. Det

sentrale etter vår oppfatning at ein ikkje kan vere faktisk busett, i ein annan bustad enn stortingsbustad, innanfor avstandsgrensa og samstundes få pendlebustad. Uheldige skattemessige verknader av dagens lovregulering kan løysast ved å gje ein klar heimel fordelsskattlegging.

Med vennlig hilsen

LO Norge

Julie Lødrup

(sign.)

Herdis Helle

(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.

Høringsinnspill fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe – til Representantordningsutvalgets anbefalinger

Arbeiderpartiets stortingsgruppe mener det er positivt at stortingsrepresentantenes økonomiske ordninger har blitt gjennomgått av et eksternt utvalg. Det er viktig at ordningene oppleves som rimelige, godt begrunnede og har legitimitet i samfunnet for øvrig. I tillegg er det avgjørende at det er god forvaltning av ordningene, samt god og korrekt informasjon til representantene om ordningene. Arbeiderpartiets stortingsgruppe mener at ordningene så langt som mulig bør gjenspeile samfunnet ellers, men vil samtidig understreke at det å være stortingsrepresentant er et verv, og ikke en jobb. Stortingsvervet er basert på valg og ombudsplikt etter Grunnloven. Det innebærer at det er behov for noen særlige ordninger som skiller seg fra arbeidslivet for øvrig, slik at representantene er i stand til å skjøtte vervet sitt slik Grunnloven sier. Arbeiderpartiets stortingsgruppe mener at endringer som gjøres i stortingsrepresentanters økonomiske ordninger bør tre i kraft neste periode, etter stortingsvalget i 2025.

Prinsippene som skisseres i utvalgets delrapport stiller Arbeiderpartiets stortingsgruppe seg bak.

Arbeiderpartiets stortingsgruppe støtter utvalgets anbefalinger med følgende unntak/presiseringer/tillegg:

Kapittel 3 – Bostedsadresse og skattemessige konsekvenser

1. Skattemessige konsekvenser av pendlerbolig

1. Det bør formuleres et unntak for vararepresentanter som møter i korte perioder og ikke er fast møtende vara når det gjelder utvalgets forslag om at det ikke skal være tilstrekkelig å disponere en bolig vederlagsfritt, men at det må betales husleie eller annet avtalt vederlag.

2. Det må foretas en snarlig gjennomgang av skattemessige forhold knyttet til Stortingets pendlerboliger, med tydelig hensikt om å klargjøre reglene. Hvordan utleie av deler av egen bolig på hjemstedet skal skattlegges må presiseres.

3.4 Skattemessige konsekvenser av pendlerreiser

1. Statens satser innenlands skal fortsatt gjelde for kjøregodtgjørelse ved bruk av egen bil på pendlerreiser. Reglene må være enkle å forstå og administrere.

Kapittel 4 – Stortingets pendlerboliger

4.6 Opphold av andre i pendlerboligen

2. Det må presiseres tydeligere hvem som skal betale vederlag ved samtidig opphold som representanten i pendlerboligen.

3. Det må klargjøres hvorvidt vederlaget skal beregnes fra dag én, og om det er begrensninger for hvor lenge andre kan bo i leiligheten mot vederlag.

4. Det må defineres hva som menes med at andre kan bo i leiligheten sammen med representanten dersom «særlige hensyn foreligger».

4.8 Åpenhet og transparens

5. Stortingets administrasjon må utvise spesiell aktsomhet med hvilken informasjon som offentliggjøres om de representantene som får tildelt pendlerbolig på særskilte kriterier, herunder sikkerhet.

Kapittel 5 – Reiser

5.4 Familiereiser

6. Ordningen med dekning av familiereiser (besøksreiser for familien) bør opprettholdes.

5.5 Tjenestereise

7. Det må presiseres hva som menes med unntakene «(...) andre organiserte arrangement direkte forbundet med utøvelse av vervet» i forslaget om at representanter må være minst 50 km fra sitt hjemsted for å ha rett til hotellovernatting.

Kapittel 6 – Fratredelse og etterlønn

6.2.1 Ytelsens varighet og nivå

8. Arbeiderpartiets stortingsgruppe støtter utvalgets flertall (medlemmene Johnsen, Bjørdal, Brenno, Gudmundsen, Holmøyvik og Skaga) i at *dagens fratredelsesytelse og etterlønnsordning slås sammen til én ordning, «omstillingsytelse»*. Alle avtroppende stortingsrepresentanter som ikke går over i yrkeslivet ved uttreden fra Stortinget, skal kunne få tre måneders ytelse lik det som i dag gjelder for fratredelsesytelse. Representanter med minst to valgperioders ansiennitet skal i tillegg ha rett til ytterligere seks måneders ytelse tilsvarende 66 prosent av til enhver tid gjeldende godtgjørelse for stortingsrepresentanter. Maksimal varighet på omstillingsytelsen blir ni måneder fra uttreden av Stortinget. Ytelsen avkortes mot inntekter over 0,1 G.

6.2.3 Aldersgrense

9. Arbeiderpartiets stortingsgruppe støtter ikke utvalgets flertall (medlemmene Johnsen, Bjørdal, Brenno, Gudmundsen, Holmøyvik og Skaga) i at ytelse ut over de tre første månedene opphører på det tidspunktet representanten fyller 67 år. En eventuell omstillingsytelse bør opprettholdes også for gruppen som er 67 år og eldre.

Kapittel 7 – Ytelser under permisjoner

7.2 Rett til sykepenger for stortingsrepresentanter

10. Den årlige faste godtgjørelsen under langtidssykefravær ut over et år bør beholdes som i dag.

Øvrige innspill

Arbeiderpartiets stortingsgruppe vil be Stortingets presidentskap og administrasjon til å sette i gang en gjennomgang av pensjonsordningen for stortingsrepresentanter, med hensikt å gjøre det mest mulig likt med pensjonsordninger og regler i staten. Dette gjelder eksempelvis AFPordning for de mellom 62 og 65 år.

Høringsinnspill fra Høyres stortingsgruppe til Dokument 18 (2022-2023) Representantordningsutvalget

Høyres stortingsgruppe viser til brev fra Stortingets presidentskap av 3. februar 2023 der det inviteres til å komme med skriftlige innspill til Representantordningsutvalgets to rapporter om økonomiske ordninger for stortingsrepresentantene.

Høyres stortingsgruppe slutter seg til Representantordningsutvalgets forslag om de overordnede og styrende prinsippene for ordningene og begrunnelsene for disse. Det er helt grunnleggende for demokratiet og rekrutteringen til politikken at det er mulig å ta på seg et verv som stortingsrepresentant for personer fra alle deler av landet og i alle aldersgrupper. Forslagene til endringer må derfor vurderes ut fra de foreslåtte prinsippene.

Høyres stortingsgruppe mener de endringene som skal skje i utgangspunktet ikke bør tre i kraft før man går inn i en ny stortingsperiode, det vil si fra oktober 2025. Det er videre viktig med klare regler, både for de som skal innrette seg etter dem og de som skal kontrollere. Det er derfor nødvendig med en grundig gjennomgang av alle reglene for å sikre at de er tilstrekkelig klare og tydelige. Høyres stortingsgruppe mener også at det er enkelte forslag som trenger en grundigere utredning før man tar endelig stilling til hvordan disse bør innrettes. Nedenfor følger noen kommentarer til enkelte av forslagene:

Kapittel 3 Folkeregisterloven og skatteloven

- **Representantordningsutvalgets forslag:** At bostedsregistrering av stortingsrepresentanter mv knyttes til faktisk bosted. Det må være et krav at stortingsrepresentanten med sin husstand disponerer egen, privat bolig med et eie- eller leieforhold på adressen.
  - *Kommentar:* Her bør man se på hvilke konsekvenser dette kan få f.eks. dersom en representant velges inn på Stortinget på et tidspunkt der vedkommende midlertidig bor i en annen kommune enn hjemkommunen på grunn av studier. Det må også avklares hva som gjelder ved andre avtalte boligformer, som f.eks. kårbolig eller ektefelles tjenestebolig.
- **Representantordningsutvalgets forslag:** At det ikke er tilstrekkelig å disponere en bolig vederlagsfritt, men at det må betales husleie eller annet avtalt vederlag.
  - *Kommentar:* Det må avklares nærmere hva som anses som tilstrekkelig vederlag slik at nye uklarheter unngås.
- **Representantordningsutvalgets forslag:** At stortingsrepresentantenes pendlerreiser skattemessig fortsatt regnes som yrkesreiser, men at Stortinget dekker utgifter til bruk av egen bil ved et påslag på fradragssatsen for reiser mellom hjem og arbeid med 1 krone per km (i stedet for statens satser innenlands).
  - *Kommentar:* Stortingsrepresentanter har i realiteten to arbeidssteder, hjemstedet og Stortinget. Statens satser innenlands bør derfor fortsatt gjelde for kjøregodtgjørelse ved bruk av egen bil mellom Stortinget og hjemstedet.

Kapittel 4 Tildeling og bruk av pendlerboliger

- **Representantordningsutvalgets forslag:** At avstandskravet for tildeling av Stortingets pendlerboliger forlenges fra 40 km til 50 km kjørelengde, og at avstand regnes for båt/ferje der det kan brukes.
  - *Kommentar:* Avstandskravet bør utredes nærmere og det bør også ses på andre kriterier enn kun kjørelengde ettersom ikke alle kjører bil. Det er stor variasjon i tilgjengelig kollektivtilbud i samme avstand fra Stortinget. Det bør også vurderes hvordan endringer påvirker behovet for andre løsninger, eksempelvis hotellovernatting og drosje, når arbeidet pågår utover kveld/natt.

Kapittel 5 Ordninger knyttet til Stortingets reisevirksomhet

- **Representantordningsutvalgets forslag:** At retten til en ekstra pendlerreise i uken grunnet hjemmeboende barn opprettholdes, men at aldersgrensen endres fra 20 år til utgangen av det kalenderåret barnet fyller 18 år.
  - *Kommentar:* Forslaget støttes, men det bør åpnes for unntak ved særlige forhold.
- **Representantordningsutvalgets forslag:** At overnatting på Gardermoen i forbindelse med tjenestereiser dekkes dersom det er mindre enn 12 timer mellom ankomst til Gardermoen og oppsatt avgangstid for flyet neste dag.
  - *Kommentar:* Det bør vurderes nærmere om forslaget også skal gjelde pendlerreiser, utenlandsreiser osv.
- **Representantordningsutvalgets forslag:** At Stortingets utgiftsdekning av pendlerreiser fortsatt skal gjelde fra/til bostedsregistrert adresse, og at dette må lovfestes.
  - *Kommentar:* Forslaget støttes, men det bør åpnes for å kunne utvise skjønn der man tar høyde for ulike livssituasjoner og endringer i livssituasjonen underveis i valgperioden.
- **Representantordningsutvalgets forslag:** At ordningen med dekning av familiereiser (besøksreiser for familien) avvikles.
  - *Kommentar:* Ordningen med dekning av familiereiser bør beholdes for de som har barn under 18 år.
- **Representantordningsutvalgets forslag:** At miljøhensyn legges inn som et kriterium ved vurderingen av valg av transportmiddel sammen med kostnadseffektivitet.
  - *Kommentar:* Forslaget er uklart. Hvilke kriterier ser man for seg og hvordan skal de vektas opp mot fleksibilitet, effektivitet og tidsbruk?

Kapittel 6 Overgangsyttelser

- **Representantutvalgets forslag:** Utvalgets flertall, medlemmene Jonhsen, Bjørndal, Brenno, Gudmundsen, Holmøyvik og Skaga, foreslår videre at ytelser ut over de tre første månedene opphører på det tidspunktet representanten fyller 67 år.

- *Kommentar:* Det bør fortsatt være rom for å kunne innvilge ytelser etter fylte 67 år. Forslaget vil bety at personer kan bli tvunget til pensjon når de egentlig kan komme i arbeid med noe mer kompetanseheving. Staten forøvrig har en aldersgrense på 70 år.

Til Stortingets presidentskap

Vår ref.:

Deres ref.:
2023/668

Dato:
20.04.2023

Høringsuttalelse fra Senterpartiets stortingsgruppe til Representantordningsutvalgets rapporter

Vi viser til presidentskapets brev til partigruppene av 3. februar om høring av Representantordningsutvalgets to rapporter. Fristen for høringsinnspill er i etterkant av brevet utvidet til torsdag 20. april.

Senterpartiets stortingsgruppe mener det er positivt at stortingsrepresentantenes økonomiske ordninger har blitt gjennomgått av et eksternt utvalg og støtter i hovedsak representantordningsutvalgets vurderinger og forslag.

Gruppen vil understreke betydningen av «grunnprinsipp 1» fra utvalget som sier at alle som har blitt valgt til Stortinget – uavhengig av livssituasjon og geografisk tilhørighet – skal ha mulighet til å utøve stortingsvervet på like vilkår.

I lys av dette grunnprinsippet er det særlig viktig at representantordningene sikrer rammene for pendlerne:

- Stortingsrepresentanter har to arbeidsplasser – Stortinget og hjemme. Alle reiser mellom disse arbeidsplassene er arbeidsreiser. Det gjelder også for kjøregodtgjørelse.
- Besøksreiser er en viktig ordning som må opprettholdes for alle representanter som ikke bor nær Stortinget.
- Gratis parkering på Stortinget må beholdes.
- Pendlerdietten beholdes for de som ikke bor i nærheten av Stortinget.

Gruppen støtter utvalgets flertall om fratredelse og etterlønn, men mener at forslaget bør utredes nærmere før det konkluderes. Når det gjelder sykelønnsordning, støtter gruppen utvalgets mindretall om at dagens ordning opprettholdes.

Gruppen understreker at god forvaltning av ordningene er avgjørende. Utvalgets forslag om informasjon til representantene er viktig å følge opp raskt. Representantordningene må få en

tydelig innramming som ikke gir rom for skjønnsartede beslutninger med ulik tolkning eller praksis fra representant til representant, eller situasjon til situasjon.

Grappa mener at det må presiseres hva som ligger i utvalgets anbefaling om at tildeling av ytelser og praktisering av ordningene må følges opp av nødvendig kontroll. Representantene er ansvarlige for å overholde regelverket. Kontrollen må ta utgangspunkt i dette og være hensiktsmessig utformet ut fra formålet med ordningene.

I tillegg til de forhold som er drøftet av utvalget ber Senterpartiets stortingsgruppe om at følgende ordninger videreføres eller etableres:

- Vararepresentanter som må reise langt for å møte, må ha betalte reisedager.
- Fedre med lang reisevei bør få rett til velferdspermisjon i forbindelse med fødsel.
- Det bør åpnes for overnatting på Gardemoen i forbindelse med komitéreiser dersom det er nødvendig for at representanten det gjelder, skal få en normal natts søvn.
- Studenter som blir stortingsrepresentanter, bør ha en overgangsperiode ved starten av valgperioden hvor vedkommende har mulighet til å skaffe seg egen bolig på hjemstedet/i valgkretsen vedkommende er valgt fra.
- Kravet til egen eid/leid bolig på hjemstedet må etter reglene kunne anses som oppfylt om samboer/ektefelle/partner eier eller leier boligen, eller om man har kårkontrakt.

Vi håper disse synspunktene er nyttige i det videre arbeidet med saken!

Med vennlig hilsen
SENERPARTIETS STORTINGSGRUPPE
Marit Arnstad /s/
Parlamentarisk leder

John Arne Hovstad Balto
Fung. sekretariatsleder

Sosialistisk Venstrepartis stortingsgruppe – Høringssvar Representantordningsutvalget

Stortingsrepresentantane er valde av folket til landets øvste politiske verv og ombod. For styringa av landet og ombodsrolla er det sentralt at stortingsrepresentantane kan utøva stortingsvervet på like vilkår, uavhengig av geografisk tilhøyrse og/eller livssituasjon.

Samtidig er det viktig at vilkåra for stortingsrepresentantane ikkje er urimeleg gunstige slik at dei bidrar til, og ikkje svekker, demokratisk legitimitet. Vilråa må derfor vera nøkterne og rimelege samanlikna med ytingar og velferdsordningar i samfunnet elles.

SV meiner at balansen mellom desse omsyna har vist seg å vera skeiv, og at det er behov for innstrammingar.

Utvalet har utarbeidd seks overordna prinsipp for representantordningar som skal gi retning og avgrensing på omfang eller nivå på ytingar. SV sluttar seg til desse prinsippa.

SV støttar følgande forslag frå utvalet:

1. At avstandskravet for rett til pendlarbustad aukast til meir enn 50 km frå Stortinget til eigen bustad.
2. At pendlardietten avviklast.
3. At etterlønn avviklast, medan dagens fråtredingsyting på inntil 3 månader vert vidareført (forslag frå mindretallet i utvalet).
4. At ordninga med opptening av feriepengar det siste året som stortingsrepresentant med utbetaling i juni året etter fråtreding avviklast.
5. At nivået på godtgjeringa ved langtidssjukemelding ut over eitt år settast til 6 G. (forslag frå fleirtallet i utvalet).
6. At det vert innført parkeringsavgift i stortingsgarasjen, med unntak for dei som må køyra bil av helse- eller sikkerheitsgrunnar (forslag frå mindretallet i utvalet).

7. At ytingane til stortingsrepresentantar framleis vert forvalta av Stortinget ved presidentskapet og ved delegasjon til administrasjonen.

SV støttar ikkje forslaget om å avvikla dekking av familiereiser (besøksreiser for familien).

SV støttar i utgangspunktet vidareføring av gjeldande regel om at utleige av ein bustad innanfor avstandskravet ikkje er til hinder for tildeling av pendlarbustad dersom heile bustaden leigast ut og leigeforholdet var etablert før representanten søkte om pendlarbustad, men ber samtidig administrasjonen greia ut om dette kan gjelda for maksimalt ein bustad.

SV ber administrasjonen greia ut moglege endringar i reglementet for/praktiseringa av innkalling av vara ved permisjonar i møtefrie periodar, slik at det til ei kvar tid er ein representant som ivaretar vervet.

[Til]

Presidentskapet

Vår ref.:

Deres ref.:
2023/668

Dato:
20.04.2023

Høringssvar representantordningsutvalget

Rødts stortingsgruppe vil takke for invitasjonen til å komme med synspunkter på representantordningsutvalgets arbeid. Vi vil benytte anledningen til å komme med noen generelle og prinsipielle bemerkninger, kommentere et prioritert utvalg av representantordningsutvalgets forslag, og spille inn noen ytterligere tiltak til presidentskapets videre arbeid.

Bakgrunnen for denne behandlingen er behovet for en storrengjøring – en grundig opprydning og nødvendige systemendringer – for å sikre den troverdigheten og tilliten Stortinget som institusjon trenger, etter en lang rekke avsløringer om bruk av representantordninger i strid med ordningenes intensjoner, lover og regler eller med den allmenne oppfatningen av hva som er rimelig.

Folkevalgte skal ikke rykke fra folk som har valgt oss

Rødts grunnleggende utgangspunkt er at folkevalgte ikke skal rykke fra folk som har valgt dem/oss.

De 6 prinsippene utvalget har lagt til grunn, om like vilkår, tydelig formål og begrunnelse, kompensasjon for kostnad som følger av vervet, legitimitet, åpenhet og transparens og god forvaltning er viktige.

- Rødt ønsker at prinsippene om legitimitet, åpenhet og kontroll styrkes ved særlig omtale i lovteksten.

I utvalgets forslag til lov er noen av prinsippene skrevet inn i lovteksten, i formålsparagrafen og på annet vis. For å sikre alle prinsippene vektlegges i utformingen og praktiseringen av lovverket ber Rødts stortingsgruppe presidentskapet sikre at alle ivaretas på egnet vis i forslag til lovtekst.

Det bør spesielt understrekes at representantordningene skal være «rimelige sammenlignet med ytelser og velferdsordninger i samfunnet for øvrig», slik utvalget legger til grunn i fjerde prinsipp, om legitimitet. Dette betyr ikke at ytelsene og ordningene skal være identiske, eller at stortingsrepresentanter skal ha noen automatisk rett på minimum like gode ordninger som andre

i samfunnet har på hvert punkt, men at representantordningene enkeltvis og i sum ikke skal rykke fra hvordan det er ellers i samfunnet.

Femte prinsipp, om åpenhet og transparens, bør også nedfelles i lovverket, for eksempel ved å lovfeste spesifikt offentlighetens innsyn i representantordningene og bruken av disse.

Se også punktet om forvaltning og kontroll for videre omtale.

- Rødt støtter utvalgets mindretall som mener det bør kreves parkeringsavgift i stortingsgarasjen, og at gratis parkering bare videreføres for de som må kjøre bil av helse- eller sikkerhetsmessige behov.

Avgåtte stortingsrepresentanter bør ikke ha særordninger på toppen av velferdsstatens sikkerhetsnett

- Rødt støtter utvalgets mindretall som vil avvikle etterlønnordningen.
- Rødt er uenig med utvalgets flertall som vil gi etterlønn/omstillingssytelse også ved oppstart av egen virksomhet.
- Rødt støtter utvalgets flertall som vil redusere nivået på godtgjørelsen ved langtidssykefravær over ett år, tilsvarende at langtidssykemeldte får sykepenges i maksimalt 52 uker.
- Rødt støtter at ordningen med opptjening av feriepenge det siste året som stortingsrepresentant (doble feriepenge) avvikles.
- Rødt mener dagpenge for avgåtte representanter må avkortes mot eventuelle tidligere overgangssytelser.
- Rødt mener eventuelle overgangssytelser må betinge meldekort hver 14. dag, i likhet med NAVs krav, framfor månedlig som i dag.

Presidentskapet la til grunn i representantordningsutvalgets mandat at:

«Utvalget skal også vurdere om og eventuelt hvordan Stortinget kan innrette sine ordninger slik at man så langt det er naturlig kan nærme seg folketrygdlovens bestemmelser, herunder regler som gjelder for arbeidstakere, f.eks. når det gjelder godtgjørelse ved sykdom, svangerskaps-, omsorgs- og fødselspermisjon eller bortfall av inntekt ved arbeidsløshet etter at vervet som representant er avsluttet.»

Rødts syn er at dette kan gjennomføres i vesentlig større grad enn hva representantordningsutvalget, og særlig utvalgets flertall, foreslår.

Dette understrekes av utvalgets egen fremstilling:

«For de som eventuelt ikke kommer i arbeid etter seks måneder eller velger å fortsette med utdanning, gjelder de alminnelige ordningene i Nav eller Lånekassen.» (s. 6)

«Avgåtte stortingsrepresentanter vil derfor kunne motta dagpenge i inntil 24 måneder etter at ytelsen fra Stortinget opphører, etter både flertallets og mindretallets foreslåtte ordninger.» (s. 46)

Ordningene for etterlønn o.l. er altså ikke noe stortingsrepresentantene får som kompensasjon for manglende rettigheter i velferdsstatens alminnelige ordninger. Det kommer på toppen. Hvis velferdsstaten vår skal være god nok for folk flest, så må den også være god nok for avgåtte toppolitikere. Derfor vil Rødt heller sende avgåtte stortingsrepresentanter til NAV, for oppfølging

og ytelser, på linje med andre arbeidsledige, og at behov for ytterligere inntektsdekning under utdanning må løses gjennom Lånekassens ordninger.

Dagens etterlønn for stortingsrepresentanter på 66 prosent av tidligere inntekt, betyr nesten 60.000 kroner i måneden (det samme gjelder den foreslåtte omstillingsytelsen). En arbeidsledig får maksimalt ca. 35.000 i dagpenger per mnd. (inntil 62,4 prosent av 6 ganger folketrygdens grunnbeløp). I representantordningsutvalgets rapport står det feilaktig at dagpengesatsen er på 80 prosent av tidligere inntekt under 3 G (s. 45), men dette var en midlertidig økning under pandemien, som, etter Rødts syn beklageligvis, ble avviklet fra 1.1.2022.

Utvalget ser tidvis ut til å sammenlikne ordninger selektivt, og først og fremst foreslå endringer i tråd med folketrygdens bestemmelser når det er i avgåtte representanters favør. For eksempel foreslår flertallet å innføre rett på omstillingsytelse også hvis representanten starter egen virksomhet. Samtidig foreslås det ikke at det innføres like strenge krav for avgåtte representanter som for de som mottar dagpenger av NAV. NAV krever at du er reell arbeidssøker, herunder plikter å takke ja til jobbtillbud selv om de passer deg dårlig (f.eks. etter stillingens omfang, innhold eller geografiske lokasjon), der hvor Stortinget begrenser seg til å kreve at du er aktivt arbeidssøkende. NAV krever meldekort hver 14 dag, mens Stortinget bare krever månedlig oppdatering.

Rødt ønsker primært at etterlønnsordningen avvikles, slik at avgåtte representanter omfattes direkte av de ordningene som gjelder for folk flest. Subsidiært støtter vi enhver avgrensning, advarer mot å utvide ordningenes virkeområde, og foreslår at andre ytelser, som dagpenger, må avkortes mot tidligere overgangsyttelser som er særegne for stortingsrepresentanter, og at krav fra Stortinget harmoniseres med krav fra NAV.

Bruken av etterlønnsordningen, slik den er omtalt, tyder også på at det kan stilles spørsmål ved om hvor reelt behovet for en slik ordning egentlig er, og hvorvidt den i de fleste tilfeller anvendes i tråd med den argumentasjonen som brukes for ordningen.

- Rødt vil redusere nivået på fratredelsesyttelsen.

Siden fratredelsesyttelsen ikke følges av noen arbeidsplikt og lignende krav som du ordinært ville vært omfattet av i arbeidslivet i en tre måneders oppsigelsestid, vil det være naturlig å redusere den, ikke minst fordi nivået på godtgjørelsen er satt etter hva vervet krever av representantene. Yttelsen kan for eksempel settes på 62,4 prosent av 6 G, tilsvarende dagpenger.

Pendlerreiser og pendlerboliger

- Rødt støtter reduksjonen i tilskudd ved bruk av egen bil ved pendlerreiser.
- Rødt kan se behovet for en gjennomgang av skattemessige forhold knyttet til statens pendlerboliger, men framfor å gjennomføre dette som en generell revisjon av skattereglene for dekning av losji på arbeidsstedet, mener vi det er grunnlag for at politikere, som allerede er omfattet av særregler, kan behandles strengere skattemessig, uten at det rammer vanlige pendlere.

Utvalget tar til orde for en gjennomgang av skattemessige forhold knyttet til statens pendlerboliger, « gjerne som del av en generell revisjon av skattereglene for dekning av losji på arbeidsstedet.» Under Skatteetatens skattherevisjon av storting og regjering i 2022 ble det anført fra Statsministerens kontor og Stortingets administrasjon at Skatteetatens tolkning, hvor utleie av

deler av bolig utløste fordelsbeskatning for pendlerbolig for stortingsrepresentanter, kunne ramme en rekke andre pendlere.

Rødt mener stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer kan behandles strengt skattemessig, uten at det rammer vanlige pendlere. Det eksisterer allerede en fordelaktig særbehandling i lovverket, jamfør særregelen om bostedsregistrering.

Politikere som får tilgang på pendlerboliger av staten må underlegges strenge lover og regler, som ikke gir fordeler utover det som er nødvendig for vervet, slik muligheten til å få utleieinntekter uten å samtidig fordelsbeskattes for pendlerboligen vil kunne medføre.

- Rødt er uenig i at utleie av bolig innenfor avstandskravet etablert før representanten søkte om pendlerbolig skal ses bort fra i tildelingen. Ingen representanter som har bolig innenfor avstandskravet bør få tildelt pendlerbolig uten helt særskilt behov.

I utvalgets rapport er dette omtalt som «særskilt økonomisk ulempe ved boligutleie spesielt i Oslo-området», men det er heller slik at pendlerbolig til representanter som allerede har bolig innenfor avstandskravet er en urimelig særfordel. Slik finansdepartementet påpeker i sitt hørings svar, vil dette med utvalgets forslag også gjelde for representanter som flytter ut av Oslo-området, så lenge de leier ut før de søker pendlerbolig og flytter. Det viser hvorfor dette unntaket er vanskelig å forsvare prinsipielt, og at det blir enda vanskeligere å forsvare i sammenheng med andre foreslåtte endringer.

- Rødt mener det er riktig å stille krav til besøkshyppighet og ønsker at ulike modeller for dette skal vurderes.

Det er gode grunner til å ikke ha veldig rigide krav til hvordan representantene utøver sitt verv, og hvordan man balanserer opphold i pendlerbolig og bosted, fordi varierende arbeidssituasjon, livssituasjon og andre hensyn kan spille inn. Samtidig vil det være riktig med et begrenset krav til opphold i bosted for å underbygge at det er snakk om et reelt bosted og dermed behov for gratis pendlerbolig. Et minimum kan være 61 dager opphold i løpet av et år, tilsvarende hva som utløser skattemessig bosted i Norge, eller et minimum antall opphold gjennom året, for eksempel 12 ganger.

En åpenhetsreform for representantordningene

- Rødt foreslår at det gjennomføres en åpenhetsreform om representantordningene.

Rødt ønsker en åpenhetsreform, hvor informasjon om bruken av representantordninger skal publiseres offentlig, så lenge det ikke går ut over sikkerhet eller nødvendig personvern.

Det vil bidra til å begrense misbruk, kunne sikre at representantordningene brukes til å skjøtte vervet på en god måte og gjenreise tilliten til ordningene.

Et naturlig utgangspunkt vil være at alt som gis innsyn i ved forespørsel gjøres offentlig tilgjengelig. Som omtalt i utvalgets rapport gjelder dette for eksempel reiseregninger, og som utvalget skriver: «Offentlig innsyn i representantenes reiseregninger bidrar også med en viss kontroll» (s. 41). Alternativt kan Stortinget legge til rette for innsyn og åpenhet gjennom en brukervennlig portal hvor disse dokumentene kan bestilles på epost, tilsvarende elnnsyn.

Rødt støtter også utvalgets forslag angående informasjon og åpenhet:

- Rødt støtter at informasjonen om hvilke representanter som har fått tildelt en pendlerbolig gjøres offentlig til enhver tid.
- Rødt støtter at Stortinget publiserer informasjon om den totale mengden av ulike former for reiser på et overordnet nivå på Stortingets nettsider.
- Rødt støtter at Stortinget utarbeider sykefraværstatistikk i etterkant av hver stortingsperiode.
- Rødt støtter at det for hver stortingsperiode publiseres en oversikt over antall forlengede velferdspermisjoner med godtgjørelse som presidentskapet har innvilget.
- Rødt støtter at det opprettes en samleside på stortinget.no med utadrettet informasjon om ordningene, inkludert regelverk og bruk.

Forvaltning og kontroll

- Rødt vil vurdere ytterligere tiltak i lys av Riksrevisjonens kommende undersøkelser.

Det er viktig at behandlingen av representantordningene sikrer en god forvaltning og tilstrekkelig kontroll, og at dette er godt nok ivarettatt i lovtekst og regelverk. Det vises til at Stortinget har gitt Riksrevisjonen i oppdrag å undersøke stortingsrepresentantenes bruk av pendlerboliger, fratredelsesyttelse, etterlønn og reiseutgifter, i tillegg til administrasjonens rolle. Når undersøkelsens konklusjoner og anbefalinger foreligger 27. april er det nødvendig å vurdere dette nærmere.

- Rødt støtter utvalgsmedlem Karin Andersen som mener det i likhet med praksis i NAV bør være en advarsel om at feilopplysninger på de dokumenter der stortingsrepresentantene skal dokumentere og bekrefte at vilkår for ytelser eller ordninger er oppfylt, kan medføre reaksjoner og eventuelt straffansvar.

Avslutning

Det er sentralt for denne behandlingen at vi nå har en forskjellskrise i Norge. For første gang i manns minne opplever ikke flertallet økonomisk trygghet. Da er det ansvarlig politikk å møte krisa med måtehold på egne vegne, og bruke anledningen til å sikre at representantordningene faktisk er rimelige sammenlignet med ytelser og velferdsordninger i samfunnet ellers.

Rødt viser til høringssvarene fra Stiftelsen Rettferd, FØL Norge For økt levestandard, NAV-oppryddingen og AAP-aksjonen, og vil takke for disse svært relevante perspektivene på Stortingets representantordninger.

Selv om godtgjørelsen ikke er en del av denne behandlingen, er det likevel viktig å huske på at representantordningene kommer på toppen av en godtgjørelse som nå har passert en million i året for stortingsrepresentanter.

Derfor må frynsegoder og urimelige særordninger for stortingsrepresentanter så langt som mulig avvikles, eller i det minste strammes kraftig inn, slik at prinsippet om at ordninger for stortingsrepresentanter er rimelige sammenlignet med ytelser og velferdsordninger i samfunnet for øvrig følges opp i praksis.

På vegne av Rødts stortingsgruppe,

Bjørnar Moxnes
Parlamentarisk leder

Til: Presidentskapet
Fra: Torild Skogsholm
Dato: 20.04.2023

Kommentarer til Dok 18 (2022- 2023)

Rapport fra Utvalget for ekstern gjennomgang av økonomiske ordninger for Stortingsrepresentanter (Representantordningsutvalget)

For at demokratiet skal fungere, er det viktig at folk har tillit til politikerne. Omdømmet til stortingsrepresentanter er svekket de siste årene, primært knyttet til medieoppslag med negativ omtale av representanter og de økonomiske representantordningene. Som et ledd i å rydde opp i regelverk o.l. ligger det nå nevnte forslag til økonomiske ordninger på bordet.

Medieoppslagene og det fallende omdømmet kan skyldes flere ting, alt fra at - *det har* forekommet reelt misbruk av ordninger, til - uklare regler for gjeldende ordninger og til - forenklet «klikk-og-lik»-journalistikk der mediene er mer opptatt av eget salg enn av et fungerende demokrati (men det siste får neppe Stortinget gjort så mye med).

Dermed er det ikke vanskelig å være enig i at det er behov for klarere regler. Det har imidlertid ikke vært diskutert at det er et behov for **forenkling** av regler og **avbyråkratisering** av dokumentasjons- og rapporteringskrav. Det har vært lite fokus på at representanter i enkelte tilfeller unnlater å levere reiseregninger. Årsaken er gjerne at man er redd for å gjøre noe som er uriktig i forhold til regelverket, eller at reglene oppfattes så strenge at man ikke våger å ta risikoen med at man plutselig kan bli hengt ut i media. Dermed tar representantene enkelte utgifter på egen kappe, utgifter som de egentlig ikke burde måtte dekke selv.

For å kommentere enkelte aspekter ved forslaget:

1. Ombudsplikten

Som stortingsrepresentant er du tillagt en «ombudsplik», og du kan ikke (unntatt på visse vilkår) «takke nei» til oppdraget.

Ut fra dette bør det være felleskapets plikt å legge til rette for at representanten kan **utføre sitt parlamentariske arbeid på en god måte**. Det innebærer å **legge til rette** for at det **daglige** parlamentariske arbeidet kan utføres på en best mulig.

Utgangspunktet må være at hverdagslivet skal fungere for alle representanter, enten de har familie eller lever alene. Det innebærer at det må finnes gode og relevante bolig-løsninger, og løsninger for pendlerreiser.

For at representanten skal kunne ivareta ombudsrollen, må representanten ha mulighet til å ivareta **kontakt med innbyggerne i sin valgkrets** (velgerne i sin valgkrets).

Representantene får ihht Retningslinjer om reisedekning for stortingsrepresentanter dekket utgifter til pendlerreiser (besøksreiser til hjemmet).

Det er imidlertid ikke alle representanter som bor i valgdistriktet de er valgt fra. I delrapporten (til Dok 18 (2022-2023)) framkommer det at det grunnleggende hensynet bak bestemmelsene om tjenestereiser innenlands er at alle stortingsrepresentanter skal ha **samme mulighet til å utøve vervet uavhengig av hvor i landet de bor**. Inndelingen mellom «pendlerreise» og «tjenestereise» gir tidvis en opplevelse av «betydelig byråkrati» for en representant som ikke har registrert bostedsadresse i sitt valgdistrikt. For å være et reelt ombud for innbyggerne man representerer, er det viktig at representantene opplever reglene for reiser (og praktiseringen av disse prosent er enkle og ubyråkratiske.

2. Pendlerbolig.

Å være stortingsrepresentant er ikke «en hvilken som helst pendlerjobb». Det er et verv du er valgt til, der du skal representere innbyggerne i din valgkrets. Som ledd i den praktiske tilretteleggingen blir du bl.a. tildelt en bolig (du ikke kan velge selv).

Om alle representantene skal kunne utøve sitt virke på **like vilkår**, må også de samme skattemessige prinsippene gjelde for alle representantene, uavhengig av hvor man bor. Det kan ikke være forskjell på vilkårene for representantene som i utgangspunktet bor innenfor den definerte avstandskravet for pendlerbolig og øvrige representanter. Det viser seg i dag at det praktiseres ulikt. Det kreves avklaringer både fra Stortinget og fra Skatteetaten i så måte.

Det heter i Dok 18 (2022-2023) at utvalget mener at representantene skal få dekket utgiftene knyttet til pendlerboligene på samme måte som tidligere. Skatteetaten har imidlertid i kjølvannet av diverse medieoppslag valgt å ilegge en del representanter en betydelig tilleggsskatt på pendlerbolig (gjennom endring av skattepliktig inntekt). Det er flere eksempler på at representanter har leid ut deler (mindre enn 50%) av boligen hjemme, for så å måtte skatte av pendlerboligen. I tilfellet der en representant med bostedsadresse i Oslo gjør det samme, vil ikke skatteplikt oppstå. Dette er et soleklart brudd med prinsippet om likebehandling av stortingsrepresentantene. Det er mange flere aspekter ved disse skattesakene som kunne kommenteres, men vi går ikke inn på flere her nå. Men dette er et alvorlig brudd på likehetsprinsippet.

Dette kan medføre et grunnleggende og alvorlig demokratisk problem.

Om potensielle stortingskandidater ser at de kan risikere å bli ilagt flere hundre tusen kroner i ekstra skatt i løpet av en stortingsperiode, bare fordi de i praksis lever sitt liv to ulike steder (hjemme og i Oslo), hvem våger da å stille til valg? Dette kan ikke forbli en sak for Skatteetaten å avgjøre. Dette er prinsipper som gjelder grunnleggende demokratiske prinsipper for Stortinget.

Med vennlig hilsen

Irene Ojala

Torild Skogsholm

NAV oppryddingen

NAV oppryddingen har gjennomgått saken og snakket med et 50 talls vanlige mennesker for å høre hva som rører seg i "folket" og hva de mener om norske politikere.

Hva mente folk som satt i kafeen på storsenteret på Jessheim, dvs flere eldre mennesker og flere mødre med barn ?

Hva mente en gruppe NAV ofre som møttes i kjellerlokalet på Kaffistova idag? Denne gruppen er utsatt for tap av rettigheter, store tilbakebetalingskrav, straffeforfølgelse og et klamt håndtrykk fra tidligere Statsminister som lovet at det skulle ryddes opp? Denne gruppen har ikke høye tanker om den norske rettsstaten eller demokratiet, men drømmer fortsatt om at de kan få oppreisning og rettferdighet før de dør.

I begge gruppene - vanlige folk og NAV ofrene - er det de samme tingene som går igjen og som kan oppsummeres punktvis slik:

1. Avstanden mellom hvordan folket behandles (hvis man blir arbeidsledig, permittert, syk) og norske folkevalgte på Stortinget er en av grunn mellom dyp elendighet og det som oppfattes som en luksustilværelse for en elite som har skapt seg sitt eget univers av goder.

2. Politikerforakten er fremtredende i begge grupper og skyldes i stor grad at politikk er blitt et karriere-valg fremelsket av politiske partier som i alt for stor grad er preget av mennesker som står fjernt fra vanlige folks virkelighet. At man selv vedtar sin egen lønn og holder seg med en administrasjon som åpenbart er ute av stand til å slå ned på juks og misbruk av ordninger har folk lagt merke til.

3. En vanlig nor k innbygger som skulle bli arbeidsledig har normalt 1 måneds etterlønn og etter loven noen flere måneder hvis man har opparbeidet ansiennitet, jfr. Hva som er nedfelt i norsk lov. Etterlønnperioden for politikere oppfattes som nok et frynsegode politikere har bevilget seg slik at de slipper å måtte stille seg i NAV køen og sende meldekort slik andre norske borgere må gjøre når man minster jobben.

4. Pendlerbolig-snusket med det faktum at pressen måtte avsløre dette (ikke Stortingets egen administrasjon) er noe av det folk i NAV offer-kategorien reagerer sterkt på, og som bidrar i sterk grad til politikerforakten fordi det er blitt tydelig dokumentert hvordan Stortinget har stilt opp med millionbeløp juridisk bistand til det folk i NAV offer-kategorien oppfatter som "kjeltringer" som selv ikke løfter en finger for at alle berørte av NAV skandalen skal få betalt juridisk bistand for å få tilbake penger som urettmessig har blitt tatt fra dem. NAV ofrene betaler opprydding i EØ /trygde-skandalen fra sine sparsomme trygdeytelser og folk arbeider uten godtgjørelse for at ofrene en gang langt inn i fremtiden skal få erstattet et ødelagt liv med en sum penger som oppreisning.

Vi ønsker ikke å gi spesifikke råd mht hva som kan gjøres for å gjøre politik rørdingene mer i tråd med folks rettsoppfatning, men et innspill fra en av deltagerne på ANO-møtet idag vil vi nevne:

"Folk som velges til stortinget skal i prinsippet representere bredden i folket. For at ikke mennesker i yrkesaktiv virksomhet skal tape på å bidru som folkevalgt, dvs sikre rekruttering

av kompetente mennesker til politikken, kunne i stedet for en fastsatt lønn få dekket tapt arbeidsfortjeneste fra sitt ordinære virke."

Den videre diskusjon i møtet tok også opp situasjonen der det ikke fins et grunnlag for å beregne tapt arbeidsfortjeneste. Diskusjonen konkluderte med følgende:

"I tilfelle av at vedkommende pga alder eller manglende arbeidsforhold ikke har et grunnlag for å fastsette tapt arbeidsfortjeneste, kan lønna eksempelvis fastsettes til gjennomsnittslønna slik den til enhver tid er i Norge."

På denne måten unngår man at politikerne fastsetter sin egen lønn, og man sikrer at dyktige mennesker med relevant arbeidserfaring og kompetanse ikke taper penger på å tjene som folkevalgt en eller flere perioder."

Det er positivt for demokratiet og tilliten til det norske demokratiet at politikeres privilegier blir analysert, diskutert og korrigert. For å øke tilliten til demokrati og rettsstat vil ikke det å gjøre noe med privilegier være nok. Norske folkevalgte må i mye sterkere grad begynne å bry seg om velferdsstaten som holder på å råtne på rot pga systemfeil og direkte motarbeidelse av menneskers rettigheter fra utøvende makt og regjeringsadvokaten. Den motarbeidelse av lov og rett som utøves i Kongeriket Norge er skammelig og må rettes opp samtidig med at politikernes privilegier blir revidert.

Med vennlig hilsen

NAV oppryddingen

Rune Halseth

Marianne Evensen

Leder

Nestleder

Skriftlig innspill fra Stiftelsen Rettferd

Høring: Rapport fra Utvalget for ekstern gjennomgang av økonomiske ordninger for stortingsrepresentanter (Representantordningsutvalget)

Innspillsdato: 20.03.2023

Høringsuttalelse Representantordningsutvalget.

Stiftelsen Rettferd: Landets øverste folkevalgte må ikke distansere seg fra folket som velger dem.

Stiftelsen Rettferd går i denne høringsuttalelsen ikke inn på de enkelte av ordningene, men uttaler seg om ordningene samlet sett.

Viktig å ikke skape avstand.

Innledningsvis i «Delrapport til Stortingets presidentskap fra Utvalget for ekstern gjennomgang av økonomiske ordninger for stortingsrepresentanter står det som følger: «*Stortingsrepresentantene er valgt av folket til landets øverste politiske verv og ombud*». Med dette i mente, samt utvalgets mandat, mener Stiftelsen Rettferd det er av avgjørende betydning for Stortinget og dets legitimitet at de økonomiske ordningene for stortingsrepresentantene ikke bidrar til økt avstand mellom folket representantene representerer og representantene.

Fare for økende politikerforakt.

Dersom ordningene oppfattes som for gode av store deler av befolkningen, vil dette i seg selv potensielt føre til økt politikerforakt. Dette må Stortinget og stortingets representanter ta på største alvor.

Forbilder.

Videre mener Stiftelsen Rettferd det er viktig at de økonomiske ordningene er for stortingsrepresentanter også sees i sammenheng med samfunnsutviklingen til en hver tid, og bør således revideres i tråd med for eksempel den generelle lønns- og kostnadsutviklingen i det norske samfunnet. Dette da Stortinget og dets representanter skal være og er forbilder for samfunnets befolkning for øvrig.

Attraktivt nok.

Stiftelsen Rettferd er av den oppfatning at vervet som stortingsrepresentant skal være attraktivt. Dermed har stiftelsen naturligvis forståelse for at stortingsrepresentanter bør og skal ha enkelte økonomiske ordninger som oppfattes som fordelaktige i forhold til ordninger «menigmann» har tilgang til. Dette er etter stiftelsens oppfatning viktig for rekrutteringen til landets viktigste folkevalgte verv. Samtidig er det viktig at når eventuelle økonomiske ordninger for stortingsrepresentantene oppfattes som gode, så må de utformes slik at de ikke kan oppfattes som overdådig gode.

Bot og bedring.

Alle kan gjøre feil, bevisst og ubevisst. Dette gjelder også stortingsrepresentanter i sitt møte med økonomiske ordninger på Stortinget. Her mener selvsagt Stiftelsen Rettferd at ombudsplikten må spille inn, og er dermed enig med utvalget om at det bør innføres reaksjonsformer ved regelbrudd som ikke innebærer sanksjoner i form

av tap av adgang til en representantordning. Samtidig mener stiftelsen Stortinget må se til hvordan befolkningen for øvrig behandles når disse bevisst eller ubevisst gjør feil knyttet til økonomiske rettigheter og goder gjennom for eksempel NAV-systemet.

Videre er det verd å minne om at en stortingsrepresentant som begår feil, bevisst eller ubevisst, som hovedregel har et svært kompetent nettverk rundt seg til å forstå de regler som gjelder knyttet til økonomiske ordninger. Både i form av Stortingets egen administrasjon, men også i form av partiapparatet. Den jevne borger er ikke i nærheten av å ha like solid kompetanse i møte med for eksempel NAV. Derfor passer det seg her også å påpeke at flertallet i dette Storting ikke har prioritert å yte økonomisk støtte til lavterskeltilbud for «menigmann» som for eksempel tjenesten «Hjelp med NAV» som driftes av Stiftelsen Rettferd.

Forskjell på Jørgen Hattemaker og Kong Salomo.

Stiftelsen Rettferd har i denne høringsuttalelsen allerede pekt på viktigheten av at de økonomiske ordningene for stortingsrepresentanter skal være gode nok for å bidra til at det er attraktivt å inneha vervet som stortingsrepresentant. Stiftelsen registrerer samtidig at Stortinget gjennom presidentskapet har bevilget seg selv et stort fokus på de økonomiske ordningene. I samme periode har flertallet på Stortinget stemt ned et representantforslag om en helhetlig gjennomgang av offentlige oppreisningsordninger, som i særskilt grad ser på hvilke grupper som ikke er omfattet av ordningene, og vurdere på hvilken måte disse bør innlemmes eller omfattes av andre ordninger. Etter Stiftelsen Rettferd sin vurdering så er dette et trist eksempel på at Stortinget prioriterer tidsbruk på «seg og sitt», og samtidig nedprioriterer saker som angår noen av de mest utsatte blant velgerne...

Stiftelsen Rettferd

Vår stiftelse bistår enkeltpersoner med å søke oppreisning fra det offentlige for forhold der enkeltpersoner har opplevd offentlig unnfallenhet. Vårt «marked» er personer som har opplevd feilplassering i skolehjem, barnehjem og fosterhjem, seksuelle overgrep, manglende inngripen fra barnevernet, mangelfull/tapt skolegang og mobbing.

FØL Norge for økt levestandard

Kapittel 3 omhandler bestemmelser i folkeregisterloven og skatteloven som kan ha betydning for representantordningene:

Det er sier seg selv at en stortingsrepresentant må ha et krav om at husstanden disponerer egen privat bolig. Uavhengig om det er eid eller leid bolig. Det bør også være et krav om at boligen som disponeres må ha en husleie for at denne skal regnes som egen bolig. Dersom stortingsrepresentanten etablerer seg innenfor avstandskravet, vil dette ikke endre på særregelen. Men dersom stortingsrepresentanten etablerer seg utenfor avstandskravet, bør særregelen omfatte bostedsregistreringen.

Reglene må utarbeides på en måte som ikke kan misforståes, i tillegg må Stortinget sørge for å hjelpe nye representanter med regelverket. Dette for å unngå misforståelser og regelbrudd.

Der det ikke er behov for å bruke egen bil, men at stortingsrepresentanten fremdeles ønsker dette, bør ikke dette dekkes av stortinget, men av representanten selv. Ved reise til og fra sin pendler bolig og egen bolig, bør stortinget dekke en reise ukentlig til hjemadressen.

Stortingsrepresentanten bør ikke overstige statens egne satser for reise ved bruk av egen bil.

Kapittel 4 omhandler tildeling og bruk av Stortingets pendlerboliger.

Vi støtter utvalgets forslag foruten at avstandskravet bør forlenges fra 40 km til 70 km.

Kapittel 5 omhandler ulike ordninger knyttet til Stortingets reisevirksomhet.

Vi støtter utvalgets innstilling foruten økning av avstand fra 40 km til 70 km.

At ordningen med dekning av pendlerreiser videreføres, men det følger av vilkåret for pendlerbolig at avstandskravet økes til 70 km.

At hjemmel opprettholdes til reisedekning ved hasteinnkalling til møter om er ledd i den parlamentariske virksomhet, i plenumsfrie perioder når representanten befinner seg mer enn 70 km fra Stortinget.

At Stortingets utgiftsdekning av pendlerreiser fortsatt skal gjelde fra/til bostedsregistrert adresse, og at dette må lovfestes.

At representanter må være minst 70 kilometer borte fra sitt hjemsted for å ha rett til hotelovernatting og diett på reiser med unntak for komitéreiser og andre organiserte arrangementer direkte forbundet med utøvelse av vervet. Unntak kan også gis der overnatting nærmere enn 70 km fra hjemstedet inngår i en lengre reise, slik at en retur til hjemstedet underveis vil gjøre reisen urimelig lang. At ordningen med dekning av utgifter til reise ved tiltredelse og fratredelse skal opprettholdes, men at avstandskriteriet endres til 70 km fra Stortinget.

At ordningen med dekning av flyttekostnader til og fra en bolig mindre enn 70 km fra Stortinget opprettholdes.

Kapittel 6 omhandler overgangsytelser.

Vi støtter utvalgets mindretall med at ordningen som gis avtroppende stortingsrepresentanter, skal begrenses til dagen fratredelsesytelser på 3 måneder, og at inntektsgrensen for avkortning skal ligge på samme nivå som i dag 5000 kroner.

Vi støtter utvalgets forslag om at ordningen med opptjening av feriepenger det siste året som stortingsrepresentant, med utbetaling i juni året etter fratredelse, avvikles.

Kapittel 7 omhandler ytelser til representantene ved ulike permisjoner.

Vi ønsker at dagens ordning med full 12 måneders godtgjørelse består. Og at samme regel skal gjelde for stortingsrepresentanter som øvrige borgere. Utover sykemeldingsperioden, vil dette si at stortingsrepresentanten vil gå over på andre ytelser med de faktiske regler som ligger herunder. Det er regler som er satt av stortinget. Dette er allmenne regler og bør følges av de som lager de.

Stortingerepresentanter trenger ikke særavtaler, da sykemeldingen vil fortsette til tross for at stillingen endres. Velferdspermisjoner bør holdes innenfor 14 dager.

Kapittel 8 samler utvalgets vurdering av ulike ordninger av noe mindre omfang.

Vi støtter at det bør kreves parkeringsavgift i stortingsgarasjen, men at gratis parkering videreføres for de som må kjøre bil av helse- eller sikkerhetsmessige behov.

Ved parkeringsplass ved pendlerbolig, må stortingsrepresentanten dekke disse kostnadene selv.

FØL Norge har ingen oversikt over de totale økonomiske eller administrative rammene som ligger til grunn i disse innspillene, og vi vil derfor ikke besvare de økonomiske/administrative rammene.

Med vennlig hilsen

FØL Norge

Anita Lesteberg og Eva Britt Søvdsnes Myklebust

Leder Styremedlem

AAP-aksjonen.no
GI OSS TRYGGHETEN TILBAKE

Hørings svar fra AAP-Aksjonen

17.03.2023

Rapport fra Utvalget for ekstern gjennomgang av økonomiske ordninger for stortingsrepresentanter (Representantordningsutvalget) Dokument 18 (2022-2023)

AAP-aksjonen er kritisk til å beholde etterlønsordninger slik de fungerer i dag. Som Stortingsrepresentant er en valgt inn i et verv som medfører stort ansvar og ikke minst økt risiko i ulike situasjoner. Vi må bemerke at det å stille som representant til stortingsvalg er frivillig og ikke en oppgave som blir påtvunget den enkelte. Det er likevel ikke til å stikke under en stol at vervet på tross av belastninger som en offentlig person opplever, er et gunstig og ettertraktet verv. Lønnsnivået alene ligger langt over medianlønnen til den norske arbeidstaker, og sammenlignet med medianinntekt for syke, uføre og alderspensjonisters medianlønn blir avstanden enda større.

Det er uforståelig at Stortingspolitikere skal få etterlønn i utgangspunktet. AAP aksjonen ser ikke hvorfor Stortingspolitikere skal behandles særs gunstig ved fratredelse fra sitt verv. Vi støtter Karin Andersen sin merknad om at etterlønn i helhet bør fjernes. Det å måtte gå over på dagpenger fra NAV som en vanlig arbeidssøker vil også være et sterkt insentiv for å få arbeidsføre mennesker ut i arbeid.

Komiteen fremholder at en behovsprøvd ordning med etterlønn skal lette overgangen til yrkeslivet etter endt stortingskarriere. Det er allmennkunnskap at de stortingspolitikere som ønsker en jobb får en jobb etter endt periode. Medier har vist oss gjennom en årrekke at pensjonerte stortingspolitikere har tilnærmet åpne dører til lederjobber i det private næringslivet og større virksomheter. Vi stiller også spørsmål ved at komiteen anser det som viktig at stortingspolitikere skal kunne gjennomføre relevant kompetanseheving, for alle andre borgere i dette land har vi Statens Lånekasse som skal utjevne forskjeller og gjøre utdanning mulig for alle, uavhengig av inntekt. Vi oppfordrer de som ikke har prøvd denne ordningen om å gjøre seg kjent med den. Det er lærerikt.

Stortingsrepresentanter er også privilegert ved sykdom. Medlemmer av folketrygden kan dersom de fyller inngangskriteriet til sykepenger få sykepenger for opptil ett år, men maks 6G. Stortingspolitikere derimot har ikke en slik grense, men en fast årlig godtgjørelse på 1 064 318,- kr pr 1. mai 2022. Ved sykdom utover ett år vil medlem av folketrygden miste retten til sykepenger og måtte søke om AAP, men kun dersom arbeidsevnen er nedsatt med minst 50% til ethvert yrke. Inngangskriteriet tolkes strengt i forvaltningen i dag. Maks beløp for en AAP mottaker er 441 449,- kr pr år. Stortingspolitikere går ikke ned i inntekt ved sykdom utover ett

år, men beholder godtgjørelsen på 1 064 318,- kr. Differansen på de som har høyeste ytelse på AAP og en stortingspolitiker utgjør 622 869,- kr pr år.

Utvalget understreker at ingen andre grupper i Norge har plikt til å stå i et verv slik som stortingspolitikere har, samtidig er det null forståelse for det pliktløpet skadde og syke mennesker ufrivillig blir tvunget gjennom. Mennesker som går i 5-10 år på helserelaterte ytelser uten å bli avklar mot trygd eller arbeid. De befinner seg i et maktforhold som er så ubalansert og krevende at bare det å «stå til rette» for sin veileder på NAV for mange oppleves som traumatiserende.

Den som er uheldig og får ødelagt sin helse utsettes for kontrolltiltak fra forvaltningen, men også for politisk hets med kommentarer som at «folk må stå opp om morgenen». Altfor mange medlemmer som har vært gjennom et avklaringsløp i NAV sliter i dag med store seinskader.

AAP aksjonen støtter flertallets innstilling i komiteen om å redusere dagens nivå på ytelsene slik at disse samsvarer med folketrygdens nivå. Videre støtter vi flertallets innstilling om at det også for stortingspolitikere stilles krav til opptjening for å ha rett til sykepenger i tråd med dagens regelverk i folketrygdloven.

Generelt ser vi at Stortingspolitikere har velferdsytelser som langt overstiger normen i det norske arbeidslivet. Det vises til andre norske virksomheter når de ulike velferdsytelsene skal legitimeres og at mange virksomheter har velferdstjenester som:

- gratis parkering
- subsidiert kantine
- skjorte- og rens service
- «løvehulen» for representanters barn
- Trimrom
- Gymsal
- medlemskap i ulike foreninger
- dekket årsavgift for kredittkort
- boliglån i Statens Pensjonskasse
- prioritert barnehageplass
- elektronisk utstyr
- papiraviser
- bredbånd i bolig
- gratis digitale nyhetskilder
- gratis språkopplæring
- utvidet bedriftshelsetjeneste
- utvidede forsikringsordninger

Enkeltvis kan disse ordningene finnes i norske virksomheter, Stortinget har samtlige av de ovennevnte velferdsordningene. Måten komiteen legger frem og legitimerer en opprettholdelse av disse godene er det ved første øyekast legitime begrunnelser. Det vi finner merkelig er hvordan ingen stiller spørsmål ved summen av alle disse godene som blir gitt ved å være folkevalgt stortingsrepresentant. Det vektlegges flere ganger i rapporten at vervet ikke er å anse som en ordinær ansettelse og at det derfor må tolkes dithen at det å være

Storingsrepresentant er en belastning det må kompenseres for. Vi minner nok en gang om at det er frivillig å stille til valg som storingsrepresentant.

AAP-aksjonene er tvilsomme til måten komiteen har rettferdiggjort for de ulike ytelsene, de er milevis unna det noen andre «vanlige folk» vil komme i nærheten av gjennom sitt livsløp.

Dersom disse ytelsene skal bestå må dette være ytelser med full åpenhet i hvem som bruker hva – og det må skattes av godene på samme måte som mannen i gata beskattes for tilsvarende privilegier.

Det generelle lønnsnivået er ikke behandlet av utvalget, men AAP-Aksjonen støtter ikke størrelsen på satsene for godtgjørelse slik de er i dag. Vi står i dag midt i en fattigdomskrise. Vi er vitne til matkøer som vokser hos frivillige hjelpeorganisasjoner, medier rapporterer om mennesker som sitter i sin egen stue og fryser, som må velge mellom mat på bordet eller livsviktig medisin. De fattige i dagens Norge er mange, de er arbeidstakere, alderspensjonister, syke, uføre, enslige og barnefamilier. Når fattigdommen innhenter nye i sin omgangskrets hver bidige dag blir avstanden mellom de som sitter på stortinget som folkevalgte og oss andre dødelige så veldig stor.

Vi forstår at det er viktig å legge til rette for at individer skal engasjere seg i politikken, det er viktig for demokratiet at de som styrer landet er del av landet. Dessverre ser vi i økende grad en mistillit mot politikere som ikke lenger klarer å orientere seg i den virkelige verden. De er blinde for sulten som rammer så mange vanlige folk, de er blinde for mennesker som ligger søvnløse av bekymring fordi strømregningen ikke er betalt, de som vet at det er 14 dager til neste gang det kommer penger inn på konto og nå er det 120,- kr igjen.

Vanlige folk trygler nå politikere om å ta grep fordi det rakner for så veldig mange. Vi klarer ikke lenger å se på politikere som innvilger seg selv lønnsøkning på toppen av hierarkiet mens menigmann sulter. Vær så snill, gå i dere selv og spør om det føles greit å innvilge seg selv slike skyhøye og lukrative godtgjørelser samtidig som dere nekter de som valgte dere inn en inntekt å leve av. Dere skulle jobbe for at vi skulle få et mer inkluderende og raust samfunn, når var det vanlige folks tur. Vanlige folk sulter.

AAP-Aksjonen

Elisabeth Thoresen
Leder

Gro Maren Skjæveland
Sekretær

